

ÚMYSLY APOSTOLÁTU MODLITBY NA ROK 1975

máj

- Aby sme si správnou úctou P. Márie
vyprosovali prímluvu pre duchovné
ovocie svätého roku

- Za priateľskú a bratskú spoluprácu
medzi národmi Afriky a Ázie

NIEČO O SVÄTOM ROKU

Čo je to svätý rok ?

V krátkosti by sme mohli povedať, že je to výročie prvých turíc, kedy Duch svätý premenil apoštolov i tých, čo ich počúvali a naplnil ich svojimi darmi. V skutkoch apoštolských čítame, že po Petrovej kázni v Jeruzaleme sa obrátilo viac ako tri tisíc duší. Matka Cirkev túži, aby sa aj v tomto roku zopakovali divy prvých turíc v našich dušiach - aby sme sa úprimne obrátili k Bohu a začali novým, horlivejším životom, ako sa patrí na skutočných kresťanov.

Kresťanské slávenie svätého roku nadväzuje na starozákonnú židovskú tradíciu. V knihe Levitov čítame, že Boh prostredníctvom Mojžiša prikázal členom vyvoleného národa: "zasväťte päťdesiaty rok. Ohláste slobodu všetkým obyvateľom zeme. Má to byť pre nich jubilejný, milostivý rok."

/25, 10-13/

Jubilejný rok bol pre Izraelitov príležitosťou, aby uznali Božiu vládu nad sebou a usporiadali všetky hospodárske a spoločenské nezrovnalosti, ktoré medzičasom nastali medzi nimi.

Svätý rok ~~xx~~ v biblickom chápaní zdôrazňuje dve základné myšlienky: že Bohu treba dať prvé miesto v našom živote a ďalej, že si musíme zrevidovať a napraviť svoj postoj voči Bohu, voči vlastnému svedomiu a voči spolublížnym.

Sv. Otec Pavol VI. pred vyhlásením tohto sv. roku uvažoval, či zachovať túto starodávnu tradíciu aj v našej modernej dobe. Po starostlivom uvážení prišiel však k presvedčeniu, že sv. rok napomôže snahám posledného koncilu a prispeje k ich prehĺbeniu a uplatneniu v živote.

Hlavným cieľom terajšieho sv. roku je zmierenie - zmierenie človeka s Bohom, so svojim vlastným svedomím a zmierenie s blíznym.

Sekretariát pre jednotu kresťanov

MODLITBA ZA JEDNOTU KREŠŤANOV 1975

Vôľa Otcova: "Všetko spojiť v Kristovi pod jednu hlavu" /Ef 1,3-10/

Rok 1975 je rokom piateho valného zhromaždenia Svetovej rady cirkví v Nairobi /Keňa/, konaného na tému: "Ježiš Kristus oslobodzuje a zjednocuje"! Je tiež milostivým rokom pre katolícku Cirkev, ktorým vyzýva k zmiereniu s Bohom a ku vzájomnému zmiereniu v Cirkvi. To sú pre boží ľud dve príležitosti, ktoré sa ponúkajú pre postup v prekonávaní všetkého, čo Cirkev rozdeľuje a v plnení Božieho úmyslu všetkých zhromaždiť: to práve vyhlasuje list Efezanom.

Modlitba za jednotu je ustavičné úsilie Cirkvi, aby sa vo všetkých svojich členoch otvorila tomuto Božiemu úmyslu: ekumenické hnutie sa nevyhnutne zablokuje, ak sa na jednotu hľadí len zo stanoviska regionalizácie ľudských inštitúcií. Môže sa však dať do pohybu vpred, ak sa my kresťania spoločne podrobíme tomu, čo biblia označuje za Boží úmysel, ak sa vzájomne zúčastníme namáhavej práce v službe Bohu a v zápase s otázkami, ktoré nás doposiaľ rozdeľujú.

Môže sa v tomto roku naša modlitba ukázať životným prínosom pre zmierenie a oslobodenie, o ktorom radostne spieva list Efezanom?

A čo keby sme prispeli svojou modlitbou, účasťou na bohoslužbe slova, ktorú navrhol Sekretariát pre jednotu kresťanov v máji 1975?

Celebrácia je zoskupená vďaka štyroch základných rozmerov kresťanskej modlitby. Môže byť vyjadrená rozmanitým spôsobom, no rozhodne v nasledujúcom poradí:

SCHÉMA CELEBRÁCIE

I. ADORÁCIA

Pane, aké veľké je tvoje meno všade na zemi /Ž 8,2/
spev
pozdravenie
vzývanie Ducha svätého

II. PREJAV POKÁNIA

Pane, zmiluj sa
konkrétna správa o našom rozdelení
ticho
modlitba /jedna z navrhnutých/

III. SPOJENIE V SLOVE

Tvoje slová, Pane, sú Duch a život /Jn 6,63/
- čítanie Starého zákona a epištoly
- spev, žalm alebo ticho
- čítanie Evanjelia
- homília /dialóg, alebo iná forma vý-
kladu podľa prostredia/
- vyznanie viery /apoštolské/

IV. SPOJENIE V MODLITBE

Pane, vyslyš modlitby naše
- správa o konkrétnych potrebách
- prímluva /niektorá z navrhnutých/
- prejav dedikácie /ofera, zbierka/
- Otčenáš

Požehnanie
Prepustenie
Chválospev

Modlitby k bohoslužbe slova na Svätý rok 1975

1. Buď pochválený, Pane, Otče nášho Pána Ježiša Krista, ktorý si nás v svojom Synovi požehnal všetkým duchovným požehnaním! Vztyčil si drevo kríža medzi nebom a uzmiernenou zemou: daj, nech sa ramená kríža rozopnú až do končín sveta, aby jeho ovocie uzdravilo všetky národy; aby Jeho svetlo viedlo ľudí po cestách spásy, aby ťa naveky chválili národy zhromaždené v Kristovi.

/J. Gelineau: Zaltár Jeruzalemskej biblie/

2. Bože, ktorý vieš mať strpenie a odpúšťať, daj ľuďom v milostivej dobe, aby v tebe spoznali Stvoriteľa a osloboditeľa všetkých. Pomôž nám, aby sme využili tento vhodný okamžik. Aby sme poslúžili výzve Slova pokoja, slúžili tvojmu úmyslu zmieriť všetkých v Kristovi.

/Modlitba na milostivý rok/

3. Bože večný a milosrdný, Ty si Bohom pokoja, lásky a jednoty a nie nesvornosti a rozdelenia. Tento svet ťa opustil, Teba jediného, ktorý môže založiť a udržať jednotu, a obrátil sa k svojej vlastnej múdrosti - zvlášť v tom, čo sa týka Tvojej Božskej Pravdy a spásy duší. Ty si preto dopustiť, aby sa v svet stal nesvorným a rozdeľným, aby si zabránil jeho stroskotaniu v jeho domnejšej múdrosti, a aby si ho vrátil k sebe, ktorý miluješ jednotu. My úbohí hriešnici, ktorým si dal milosť, aby sme toto všetko pochopili, prosíme ťa a vzývame: Ráč skrze Ducha sv. znovu zhromaždiť všetko, čo je rozdelené a daj nám, aby sme sa vrátili k tvojej jednote. Daj nám, aby sme hľadali Tvoju jedinou večnú pravdu, aby sme sa vystríhali každej nesvornosti, aby sme mali jedného ducha, jednu vôľu, jedno poznanie, jeden cit, riadení našim Pánom Ježišom Kristom.

/Martin Luther: Modlitebná knižka/

Biblické čítanie k bohoslužbe slova na sv. rok

Nech je velebený Boh, ktorý sa v nás prejavuje

Ž 98 Rim 16, 25-27 Lk 10, 21-24

Boh si veľmi želal prejaviť sa. Aby sme poznali jeho zjavenie, musíme sa stať malými a uznať veľkosť Božiu v chvále a vďakyvzdávaní.

ktorý nás neustále povoláva

Gen 12, 1-4a 1 Jn 4, 7-12 Mt 4, 18-22

Boh volal Abraháma, aby mu dal vojst' do zaslúbenej zeme. A tak jeho láska vedie nás celými dejinami k stretnutiu s osláveným Kristom. Od akej sebelásky nás chce Boh oslobodiť? Aké nové kroky od nás očakáva na ceste k jednote?

ktorý nás robí synmi

Ž 2, 1-7 Gal 4, 4-7 Mt 3, 13-17

Ježiš tým, že plní vôľu svojho Otca, nás oslobodzuje a zjednocuje. Včlenení krstom do neno, stávame sa synmi a môžeme hovoriť Otče náš.

ktorý nás oslobodzuje a zmieruje

Iz 53, 1-6 2 Kor 5, 17-21 Mk 9, 30-32

Ježiš dáva svoju lásku až k preliatiu krvi. Skrže neho sa nám odpúšťa. a zmierujeme sa s Bohom.

V Kristovi sa prejavuje Božia vôľa.

Jer 29, 11-14a Ef 3, 1-13 Jn 1, 1-18

To, čo Boh uskutočňuje v Kristovi a skrže Krista, nám umožňuje poznať, kam nás vedie Jeho láska.

Čo viac ste sa dozvedeli o Kristovi a o Božích úmysloch pri stretnutí s inými kresťanmi? Objavili ste tým pre svoju Cirkev nové možnosti a potreby?

Záhony sluncí za podnoží
ji prostírá sám Bůh, Syn Boží,
trojnásob blažen v srdci svém.
Pod její srdcem tlouklo kdysi.
Teď obou tep se v jedno mísí
v objetí vroucně synovském.

Trojnásob jediný - a její
v plnosti lásky bez nadějí
/neb vše, co býti má, už jest/.
Korunována svatým zřením,
všem andělům, všem pokolením
zpívá svou sladkou blahozvest.

O, moudrosti, všech barev matko,
z které se rodí denní svit!
Jak sladko je, až k slzám sladko,
z hloubi své studny v tebe zřít.

/Zo zbierky Popelka nazaretská od Václava Renča/

P. Mária žila nepozorovane a chcela takou ostať.
Bola preniknutá túžbou žiť tichým životom ženy -
matky, ďaleko od vecí verejných.

Cítila, že jej poslaním je obklopovať všetkých
láskou, aby sa mohli rozvíjať v šťastí.

/JEŽIŠ A MATKA/

Dobrá žena. Kiež každý takú nájde!

Je cennejšia než perly. /Prísl. 31. 10/

Celá svetová verejnosť prijala rok 1975 za Medzinárodný rok ženy. Pri tejto príležitosti sa venuje ženám viac stránok novín, viac času v rozhlasových a televíznych vysielaniach a viac kultúrnych podujatí na tému žena.

Skúsme chvíľku venovať tiež tejto téme teraz, v máji, v mesiaci Márie, ktorá je vzorom všetkých žien. Skúsme sa na chvíľu zamyslieť nad tvárou dnešnej ženy, nad jej poslaním v dnešnom svete, zväžiac situáciu, v ktorej sa nachádzame.

Dnešný svet je veľmi chudobný na lásku, ako možno svet doposiaľ nebol. Stáva sa hrubým, takmer až neľudským i keď vysoko máva Chartou ľudských práv. Nie je to tak trochu aj tým, že dnešná žena v snahe byť rovná mužovi zabúda byť Máriou?

No veriaci žena by na to rozhodne zabúdať nemala!

Sven STOLPE : List dievčatu, ktoré sa rozhodlo

===== urobiť potrat. =====

Švédsky spisovateľ Sven Stolpe, konvertita, napísal tento otvorený list ako svoj príspevok k celonárodnej diskusii o novom zákonom riešení potratu v jeho vlasti. Text je z "Nedelje", cirkevného časopisu biskupstva Klagenfurt, z 2.2.1975

Počul som, že zamýšľaš tak ako mnoho tvojich priateľiek, odhodiť svoje nenarodené dieťa. Je to úplne v zhode s našou pokrokovou vládou. Lebo je nedôstojné, aby sa dnešné moderné dievča muselo zdržiavať od pohlavného styku pred dosiahnutím tzv. dostatočného veku na manželstvo.

Máš 16. rokov. Priateľky sú ešte mladé. NePOCHYBNE, že nechceš zostať predmetom "materských starostí", pretože si "obeť nešťastných okolností"! A to iba preto, že si využila svoje sväte

právo pohlavne obcovať s rovnako starým chlapcom, každú druhú sobotu, alebo tak nejak. V každom prípade, bolo by aj nezdravé zdržovať sa. Bez toho obcovania určite by si sa stala neurotickou a chradla by si od nudy. Tak si začala zmýšľať už vtedy, keď si mala 15, a preto si o tom všetkom dobre informovaná.

Vlastne by som rád vedieť, či si si vedomá, že tým robíš veľkú službu spoločnosti. Z parlamentnej diskusie švédskeho národného zhromaždenia, ktorá sa konala 15. decembra minulého roku sa dozvedáme, že tvoje dieťa, keď ho odhodíš, poskytne švédskeму vedeckému výskumu veľmi veľký zisk. Či snád to ešte nevieš? Či si si naozaj namýšľala, že plod tvojho tela, tvoje dieťa, bude rýchlo zabité a odhodené medzi ostatné odpadky?

Nie, tak sa to nerobí. Už od roku 1954 živé odhodené dieťa /plod/ používajú ako surovinu na výrobu liekov. Iné zas udržujú pri živote tak, že plodu dávajú čerstvú krv. Malé plody tvojho tela nie sú na odpadky, lebo sú naozaj živé bytosti, ktoré pri dotyku reagujú a prejavujú, že jasne cítia bolesť. /Tieto údaje čerpám zo všestranne dokumentovaného vieryhodného článku Eskila Bloca./

Ako sa asi cítiš, kým uvádzam tieto údaje? To teda znamená, že u nás sa 21 týždňové plody používajú na takéto ciele. Tak isto nie sú žiadne právne námietky, alebo nijaké iné výhrady, ktoré by bránili, že sa i 28 týždňové plody, čiže embryá, ktoré je možné udržať pri živote, používajú na takéto ciele.

Či to nie je naozaj hrozné? Chcel by som niečo dodať: stáva sa, že tak veľmi vyvinuté ľudské zárodky ukazujú jasné znaky života, že sa pohybujú, že sa vzpierajú, močia, prejavujú odpor - a preto ich musia vraždiť.

No nie je to nič strašné. Niet dôvodu, aby si sa znepokojovala. To všetko sa deje mimo tvojho tela a okrem toho sa to robí veľmi rýchlo a účinne: s dobre naostrenými nožmi, alebo ich jednoducho kladú do chladničky.

Nedaj sa vyrušiť. Nech to neprekáža v tvojich sociálnych výletoch za teplých večerov. Konečne, jedná

sa iba o nežiadúci zárodok, ktorému sa berie život. Neskôr i tak budeme musieť dovážať Juhoslovánov, Turkov a Talienov, namiesto desať tisíc zavraždených Švédov, ktorí sa odvážili zaklopať na brány života.

V iných štátoch sa čím viac snažia tešiť z novorodeniatok a to je pravá ľudskosť. Je pochopiteľné, že chceme zárodok nechať rásť tak dlho, až kým ho nebudeme chcieť použiť na ziskuchtivé ciele. A práve to je príčina, že sa v našom štáte, ktorého sme občanmi a považujeme to za veľkú česť, vykonávajú tak neskoro klinické potraty. Dôvodom, pre ktoré sa u nás tak neskoro prevádzajú, povedal Eskil Bloc, je to, že u nás vedecký výskum pokročil tak, že hľadá viac vyvinuté ľudské plody ako suroviny pre medicínu. A tak sa žena, napriek určitým nepríjemným pocitom, rozhoduje čakať s abortom tak dlho, kým sa v nej dieťa nezačne pohybovať, cítiť bolesť a až vtedy pristupuje k potratu.

Koniec koncov ide o vlastenecký čin, v ktorom ty veľkodušne pracuješ, keď po svojich požitkarských sobotách odchádzaš urobiť potrat. V časopise *Tramid och Froskning* môžeš si prečítať článok pani Elisabeth Johannsson, v ktorom píše, ako ľudské plody - a tak aj tvoj, ktorý nosíš pod srdcom, používajú na vedecký výskum nových liekov. Nerob si z toho ťažkú hlavu. Po každom takomto pokuse, ak ho to nezabálo, o dieťa sa ešte lepšie postarajú. Vtedy ho chcú sami udržať pri živote, aby videli, ako na neho pokus účinkoval a akú škodu spôsobil na jeho mladom organizme.

Či to všetko nie je príšerné?

Pozdrav odo mňa nešťastného otca svojho dieťaťa, samozrejme, iba v tom prípade, ak si ho už nezamenila s niekým iným. Je to zaiste mladík s výhľadmi do budúcnosti, ktorý sa stará o také dievča ako si ty. Z celého srca mu prajem, aby pokračoval aj naďalej vo svojom poanikani. Naš štát i tak ešte potrebuje veľký počet ľudských plodov na výrobu nových liekov. Môžeš mu taktiež povedať, nech si nič nevyčíta, pretože jeho dieťa má byť rýchlo a účinne zavraždené buď nožom, alebo utopené vo vode, alebo zmrazené v chladničke.

Tvoj oddaný Sven Stolpe

H O L U B Y

Za dobré vysvedčenie rodičia ma obdarovali párikom holubov. Od radosti div som nevyskočil z kože. Boli to vzácne vtáky so vztýčeným trupom, hranatou hlavou a krátkymi nohami. Zhlobil som pre ne holubník, ktorý sa pyšne týčil nad dvorom.

Každý deň práva moja cesta zo školy viedla k nim. Zvyčajne sa držali vedno. Posedávali na okraji strechy a slastne hrkúťali. Mali veľké oká-le s perlovitými dúhovkami, ľahúčko zahnutý zobák a na zátylku naježenú chocholku. Ich perie v ostrom slnku sa ligotalo sta roztavené olovo. Mali sa u mňa dobre. Sypal som im samé dobrôtky: bôb, hrach, jačmeň. Každý deň som vymieňal v miske voľu.

Holuby celý deň poletovali po dvore. Len čo sa na chvíľu niekde uvelebili, hneď sa začali cukrovať.

Po čase sa obaja veľmi zmenili. Už sa nedržali pokope. Keď sa uhniedzili na streche, tak vždy hodný kúsok od seba. Samček zlostne hrkúťal, nepokojne prešľapoval na mieste, bojovne trepal krídlami.

Dúfal som, že sa pomeria, no nie, ich vzťah sa tak zhoršil, že sa odháňali, šklbali si pierka, kľuvali sa. Neostávalo nič iné, len ich od seba oddeliť a predať.

Až po rokoch som došiel na to, že vlastne ja som bol pôvodcom ich nepriateľstva. Samičke som odoberal vajíčky, lebo rodičia mi nedovolili, aby sa rozmnožili.

Na holuby som si spomenul aj nedávno, keď v našom paneláku sa rozpadlo manželstvo nápadne krásnej ženy. Dva razy bola na interrupcii, lebo manžel chcel mať najprv auto a až potom deti. Neskoršie, keď deti nemohla mať, našiel si inú.
/Pravda na nedeľu, 9.8.1974/

Alžbeta Babkovičová

S U M A R I Z Á C I A

Mám päťdesiat. O pätnásť rokov
budem mať šesťdesiatpäť.
Na školskom počítadielku
zratúvam svoje veci:
Som lekár.
Celý život som zabíjal deti.
Presne a odborne.
Mám na to školu.
Sused z vedľajšieho bloku
za ten čas napiekol tony chleba.
Predavačka z mliekárne
odpredala hektolitry mlieka
a učiteľka odchovala tisícky
otcov, synov a dcér.
Ja som zabíjal deti.
Dievčatám, ktoré ešte nevyzerali na lásku
i ženám, čo šetrili na auto
a nemohli si dovoliť ten prepych.
Piesok hodín sa vo mne dosypáva.
Žil som zo smrti nenarodených.
Zostala vo mne diera.
Čosi, ako keď vypadne zúbok,
čosi, ako keď skiaľpel zareže hlbšie.
Mám prázdne ruky na odchode.
Za dvadsaťpäť rokov
som sa úplne zautomatizoval.
Možno desať, možno dvadsať tisíc
bezmocných životov
zhaslo skôr, než vyslo zo ženy.

Teraz si umývam ruky,
Dôkladne, ako po dobre vykonanej práci.

Nové slovo 1973

Žiaľ, v našej spoločnosti stretávame ešte priestupky proti zákonom, prečiny i trestné činy. Majú sa zistiť a potrestať. Robia to príslušné orgány. Každý občan je povinný s orgánmi spolupracovať. Ich vzájomný vzťah je rôzny - vzhľadom na rôznosť vzniklej situácie. Občan tieto skutočnosti má poznať, rešpektovať, a to preto, aby sa náprava dosiahla. Okrem spomínaných povinností má aj práva. Všeobecne treba vedieť, že postup orgánov v trestnom konaní je upravený zákonom z 29.11.1961 trestným poriadkom /Tr.por./. Občan - i orgán - však môžu porušiť niektorý § Tr.z. /trestného zákona/. Tr.por. i tr.z. sa musia náležite kombinovať.

1. V y s v e t l e n i e

Podľa § 19 /zákona 40/74 o ZNB/ "Príslušníci ZNB sú oprávnení požadovať potrebné vysvetlenie od každého, kto môže prispieť k objasneniu skutočností dôležitých pre zistenie trestného činu, prečinu alebo priestupku a ich páchatela, ako aj pre vypátranie hľadaných alebo nezvestných osôb a vecí; za tým účelom sú oprávnení ho vyzvať, aby sa v určený čas ustanovil na určený útvar ZNB"./ods.1./

Pod výzvou sa rozumie písomná pozvánka s uvedením veci a osoby, o ktorej ide. Inak by občan nevedel, či vysvetlenie môže odoprieť /podľa ods.4/ - "ak by ním spôsobil sebe alebo blízkej osobe nebezpečenstvo trestného stíhania".

Čo sa týka vecí, treba tu pripomenúť § 168 tr.z., ktorý vymenúva trestné činy, ktoré je občan povinný ~~IX~~ oznámiť. Nie je medzi nimi poburovanie /§100 tr.z./, hanobenie republiky a jej predstaviteľov /§ 102-104/, poškodzovanie záujmov republiky /§112/.

7.ods. § 19 zákona o ZNB uznáva "dostatočné ospravedlnenie" a závažné dôvody nevyhovenia výzve na vysvetlenie./chrípka, migréna a pod./ Občan nie je pod prisahou, t.j. nevzťahuje sa na neho § 175 tr.z. o krivej výpovedi, čiže pre nepravdu, zamlčovanie, zavádzanie nemôže byť trestaný. Občan si počas vysvetlenia môže robiť poznámky, môže zapisovať otázky a odpovede, z protokolu odpísať pasáže. Tieto poznámky mu orgán nesmie odobrať, ani do nich nesmie nahliadnuť.

2. Občan ako s v e d o k

O otázke hovoria §§ 97-104 tr.por. Občan musí byť "riadne predvolaný" /t.j. písomne s uvedením veci a osoby/ a v pozvánke upozornený na následky nedostavenia /§98/. Občan má právo odoprieť výpoveď, ak by spôsobil škodu sebe alebo blízkym príbuzným /§100/. Nesmie však krivo svedčiť /§ 175 tr.z. - za nepravdu, zamlčovanie je taxa až 3 roky/. Aj na to však musí byť predom upozornený. Neznamená to však, že sa musí pamätať, spomínať si, potvrdzovať, nemať sklerozu. Nikto do pamäti nemôže vidieť - ani dokázať opak.

Občan si môže robiť poznámky /stenografovať/. Orgán môže do nich nahliadnuť, nie však odobrať. Nahliadnutie sa má uviesť v protokole.

3. V ý p o v e ě obvineného

a/ Vznesenie obvinenia sa oznámi najneskoršie na začiatku prvého výsluchu. Vyšetrovací orgán vydá o tom uznesenie, ktoré musí obsahovať opis vyšetrovaného skutku s uvedením miesta, času a iných okolností, uvedenie, o aký trestný čin ide s jeho zákonným pomenovaním a tiež dôvody stíhania. /§165 tr.p./

b/ "K výpovedi alebo priznaniu nesmie byť obvinený nijakým spôsobom donucovaný a pri výsluchu treba rešpektovať jeho osobnosť". §91 tr.p./

c/ Obvinený nemá zákonnú povinnosť hovoriť pravdu a nezamlčovať. Naopak, nemusí svedčiť proti sebe.

d/ Má právo robiť si poznámky. Orgán môže do nich nahliadnuť, ale to sa má zaprotokolovať.

e/ Otázky musia sa klást jasne a zrozumiteľne, bez predstieraní klamlivých a nepravdivých okolností; nesmie sa v nich naznačiť, ako na ne odpovedať". /§ 92, ods.3 tr.p./

f/ Obvinený má právo nesúhlasiť s protokolom. Môže pripojiť svoju mienku /o donucovaní, o nerešpektovaní osobnosti, kladení klamlivých otázok atď./

Ak príslušný orgán nedosiahol dobrovoľné vydanie hľadanej veci /potrebnej na dokazovanie/, môže sa nariadiť domová prehliadka.

a/ "Domová prehliadku možno vykonať, ak je dôvodné podozrenie, že v byte alebo inej miestnosti alebo v priestore k nim patriacom je vec dôležitá pre trestné konanie, alebo že sa tam skrýva osoba podozrivá z trestného činu" /§ 82, ods.1 tr.p./

Pred započatím prehliadky orgán má vedieť a povedať, čo hľadá /niekedy sa spolieha, že tam niečo nájde/.

b/ "Príkaz na domovú prehliadku musí byť vydaný písomne /prokurátorom/ a musí byť odôvodnený" /§ 83, ods.1./. Občan má trvať na písomnom príkaze a na označení veci. Nedostatok treba pred začatím prehliadky zapísať do protokolu, príp. aj to, že orgán to odmietol označiť.

c/ Pri samotnej prehliadke musí byť prítomný dospelý člen domácnosti a tretia neutrálna osoba. Nemusí sa súhlasiť s osobou, ktorú predvedie orgán, napr. s domovým dôverníkom /§ 85/.

Vec, ktorá sa "nájde" bez prítomnosti člena domácnosti, sa môže prehlásiť za donesenú.

d/ Treba žiadať, aby orgán uviedol byt do pôvodného poriadku.

e/ Mimoriadnu pozornosť treba venovať protokolu. Trvať na tom, aby sa každá vec podrobne opísala /veľkosť, farba, znaky atď./

V súvislosti s domovou prehliadkou sa často hovorí o tzv. ilegálnych tlačiach. Treba vedieť, že čl. zákon tento pojem nepozná. Teda nie je trestné mať akúkoľvek tlač. Trestné je iba jej rozširovanie, a to podľa § 100 tr.z./poburovanie/, pri čom treba pobúriť najmenej dve osoby.

Rozhodujúce tu je, odkiaľ občan tlač má. Môže ju napr. dostať poštou /a obálku nezvykne odkladať/, môže ju nájsť v schránke, pod rohožkou. Samotný nález nemá povinnosť hlásiť /§ 168 tr.z./. Nemá ju dať nikomu čítať, ani zdieľať jej obsah.

Ak by niekto tvrdil opak - svedčil by napr. priateľ - občan môže tvrdiť opak. To stačí na to, aby bol "dôkaz" nepriekazný. Blízki môžu o tejto veci odmietnuť vypovedať.

Je ešte jedna možnosť urobiť aj domovú prehliadku aj vypočúvať. Dvaja ľudia ti zaklopú na dvere. Predstavia sa hoci aj tak, že sú orgánom a že chcú s tebou priateľsky pohovoriť. Pozveš ich dnu. Teda si ich ppo z v a l / sú dvaja, vzájomne si svedčia/. Uvoľnenejší rozhovor je pre nich vítanejší, pri tom môžu byť nezdvorilí a prezerat knižnicu, keď odídeš postaviť na čaj aj iné.

Nikoho nepozývaj do bytu! Priateľov si vyberáš, hlásia sa dopredu, nemieniš im vrátiť návštevu, nemáš čas. Konečne priateľstvá sa ináč nadväzujú.

Všeobecne si treba pamätať, že pred každým výkonom príslušný orgán musí občana upozorniť na jeho práva a povinnosti a má povinnosť /dať/mu osobne nazrieť do zákonov.

O kázňach otca Dimitrija v Moskve

/zo znamení obnovy ruskej pravoslávnej Cirkvi/
/z článku talianskeho novinára Marina Talca,
redaktora časopisu Russia christiana/.

Kňaz, ktorý pokrstil Maximova /"dissidentského" spisovateľa - pozn. klepáča/, volá sa Dimitrij Dutkov. V posledných rokoch pokrstil asi 5 000 dospelých. Jeho meno však preniklo do širokej verejnosti v jeseni minulého roku, keď v kostole, kde pôsobil, zaviedol nový spôsob kázni. Jedného dňa otec Dutkov oznámil, že bude odpovedať na otázky, ktoré mu poslucháči predložia a toto rozhodnutie malo nečakaný ohlas.

Účastníci rozprávajú:

"V sobotu večer po večerách /večerni/ otec Dimitrij vyučoval v kostole náboženstvo a modlil sa. Mnoho ľudí, intelektuálov, i ľudí obyčajných, veriacich i neveriacich vytrvávali v preplnenom kostole od šiestej do desiatej večer. Jeden spisovateľ napísal, že rozhovory a či kázne otca Dimitrija patria k najvýznamnejším kultúrnym udalostiam v Moskve minulého roku.

Kázne neostali iba pominulým slovom. Boli napísané a dnes obiehajú medzi veriacimi i neveriacimi v mnohých odpisoch. Marino Talco hovorí o dojme, akým tieto kázne pôsobia na západného čitateľa. Keď si prečítame kázne a či rozhovory otca Dimitrija - píše - ostávame prekvapení: To má byť všetko? Stačí tak málo, aby vzbudil tolko nadšenia? Pokiaľ sa dá usúdiť podľa textu, nenachádzame v ňom ani osobitné nadanie rečníka, ani mimoriadne teologické vzdelanie. Jeden človek, ktorý bol prítomný na kázňach, povedal, že otec Dimitrij hovorí veľmi jednoducho a presvedčivo, ale predovšetkým že hovorí pravdu. Že hlása naozajstné

Evanjelium. V spoločnosti, ktorá je vystavaná na lži, otvorilo jeho slovo bez akejkoľvek vyumelkovanosti, bez taktických úmyslov a bez komplexov, nový pohľad na skutočnosť a to tak veriacim ako aj neveriacim.

Ale počujme, čo otec Dimitrij rozpráva svojim poslucháčom:

Vy ste sám a myslíte, že zmeníte svet?

Otec Dimitrij odpovedal: "Nie som sám. Boh je so mnou. So mnou sú tisíce a tisíce mučeníkov. Myslíte si, že ich krv bola nadarmo preliata? Jar už nastala a nijaký mráz už kvety nebude môcť spáliť. Nepracujem ja, ale Boh. Ak toto pochopíte, pochopíte tiež, že nie som sám. Len ateista je sám, lebo nepozná nikoho okrem seba. Môžeme byť blízko ku všetkým. Ja som so všetkými. Od stvorenia sveta bolo vo svete mnoho veriacich. V Bohu sme všetci živí."

Na inú otázku odpovedal otec Dimitrij takto:

"Len ten, ktorý naozaj verí, môže naozaj konať. Protestovať, robiť niečo v mene niečoho iného, môže byť heroické, ale nevedie to k ničomu. Naozaj konať možno jedine v mene Krista, v mene večnosti, pre Božie kráľovstvo."

Vari lepšie pochopíme obsah týchto slov, keď sa dozvieme, že otec Dimitrij, skôr než sa stal kňazom, strávil osem rokov v pracovných táborech. V nich sa istotne naučil sústrediť pozornosť na to, čo je podstatné.

Ten, ktorý vydal jeho rozhovory, píše, aká je ústredná myšlienka otca Dimitrija:

"Kresťanstvo sa má stať obsahom celého života. Pokresťančiť život. Toto stavia proti zákerným zámerom ateizmu, ktorý chce Cirkev zadusiť práve tak, že ju uzavrie do kostola. Kresťanstvo má prežiariť celý život, všetky životné otázky. Je nutné pocirkevniť život aj mimo kostola. Viera nezachraňuje iba dušu, ale zachraňuje aj spoločnosť a vyvedie Rusko zo slepej uličky, do ktorej sa dostalo.

Ale táto viera žije a rastie dnes v znamení kríža, pripojuje otec Dimitrij.

Počujme o tom jeho vlastné slová:

"Kto chce v Rusku veriť, musí byť pribitý s Kristom na kríž. V Rusku je dnes možné veriť iba na kríži. A keď aj u nás v Rusku niet veľa veriacich, sú schopní vziať Rusko na svoj chrbát, Rusko, ktoré neverí a položiť ho ku Kristovmu krížu. Pre-

nasledovanie urýchľuje náboženskú obrodu. Vieme, že stredom náboženskej obrody je kríž. Ukrižovali Krista, ale stal sa pravý opak, nie smrť ale zmŕtvychvstanie. V Rusku dnes prežívame podobné zmŕtvychvstanie. Preto sa mládež, ktorá je citlivá na životné otázky, zaujíma o náboženstvo. My žijeme v priaznivejšej situácii ako na Západe. Nemáme Západu čo závidieť. Myslite len na radosť, že sme byť s Kristom na Kalvárii. U nás v Rusku sa deje veľký zázrak. Nielen ukrižovanie Krista, ale i zmŕtvychvstanie. Dostalo sa nám veľkého šťastia, že sme v postavení prvých kresťanov a musíme ukázať, že sme toho hodní. Zostaneme verní Bohu a budeme mu za všetko ďakovať.

A otec Dimitrij ďalej rozoberá myšlienky o Ukrižovanom a Vzkriesenom Spasiteľovi a o viere v Neho. Prečo dnes ľudia veria? Pretože Kalvária je prítomná dnes! Kristus je na kríži. Po jeho pravej a ľavej strane sú ukrižovaní ľudia. Hocikto si myslel, že v tomto okamžiku sa všetko zrútilo a nepochopil, že práve teraz má začať vzkriesenie. Dnes ateizmus akosi pripravil vzkriesenie. V tom je jeho užitočnosť a poslanie. Ateizmus vykonáva, aby som tak povedal, otrockú prácu, to, čo robí otrok: pracuje zo všetkých síl a myslí si, že pracuje pre seba. Ale otrok nepracuje pre seba ale pre pána. A náš Pán je Boh. V každom trpiacom, v každom ukrižovanom je ukrižovaný Kristus. A koľko tých ukrižovaných už bolo! Našu dobu možno porovnávať len s prvými troma storočiami kresťanstva. A vtedy veru položenie nebolo také ťažké, vtedy nepoznali všetky rafinované spôsoby, ako mučiť beštiálne ľudí. Ukrižovaní vari neprinesú plody? Nie? Už ich prinášajú: nastáva vzkriesenie.

Tak hovoril otec Dimitrij.

Čo sa stalo ďalej? Úrady ho najprv niekoľko ráz nepomenuli a nakoniec mu patriarcha zakázal kázať a vykonávať kňazskú činnosť. Veriaci však pochopili, poznamenáva Marino Talco, že patriarcha ustúpil pred nátlakom a pred vyhrážkami sovietskych úradov. Otec Dimitrij počúvol a po zákroku napísal:

"Ateisti sa brutálne miešajú do života našej Cirkvi. Ja sa nevzpieram autorite, dávam cisárovi, čo je cisárovo, ale čo patrí Bohu, musí tiež Bohu prináležať. A Božím dielom je nielen konať pravdu, ale aj odkrývať cigánstvo /lož/." Zakúsuje znova osobne, čo aj sám hovoril vo svojich kázňach: "V Rusku je dnes možné veriť len na kríži."

Ale počujme niektoré jeho myšlienky:

Hovorí o veľkej zodpovednosti kresťanov v dnešnej dobe:

"Táto situácia nám ukladá veľkú zodpovednosť. Všetci musíme byť neúnavnými kresťanmi. Musíme horieť, mať odvahu ničoho sa nebáť. Len hriešny svet hľadá znamenie. Pre nás je hlavným zázrakom práve ukrižovanie Krista. Vnútorne svetlo nám hovorí, že Kristovo ukrižovanie je už tiež zmŕtvychvstaním. Prenasledovanie je dnes v Rusku ukrižovaním Krista. Ale to vedie ku vzkrieseniu viery. To je hlavný zázrak. Nesmieme sa báť ukrižovania. Môj žalár je mojím krížom a mojou chválou. Nechápem, prečo sa niektorí hanbia za svoj kríž. Musíme prekonať strach pred utrpením. Len tak dosiahneme slobodu a budeme nepremožiteľní. Slobodu človek nedostáva len tak, za nič, sloboda je nám darovaná skrze kríž."

Článok o otcovi Dimitrijovi končí slovami:

"Obroda Ruska závisí na dobrotivosti Božej, ale aj na ľudoch, ako je otec Dimitrij Duťkov. Na ľudoch, ktorých konanie má svoj prameň vo viere a ktorí nemajú nijakej inej starosti, len zvestovať pravdu slovom a životom."

IV. BISKUPSKÁ SYNODA 1974
Príbeh - informácie -
- dokumenty

IV. biskupská synoda 1974

Rím 27. 9. - 26. 10. 1974 - synodálna aula Sixtínskej kaplnky. Zúčastnených 210 synodálnych otcov - 73 Európa, 17 Sev. Amerika, 42 Južná Amerika, 39 Afrika, 32 Ázia, 6 Austrália a Oceánia - z toho: 145 delegátov zvolených biskupskými konferenciami jednotlivých krajín, 15 patriarchov všetkých východných obradov, 17 kuriálnych kardinálov, 10 delegátov - zástupcov rádov /medzi nimi jezuitský, františkánsky a benediktínsky generál/ a 23 delegátov nominovaných sv. Otcom. Bolo prítomných tiež 15 auditorov bez hlasovacieho práva - medzi nimi 12 reholnice a 6 laikov /4 muži a 2 ženy/.

Prezidenti synody: kardinál König - Viedeň
kardinál Landazuri Ricketts-
Lima
kardinál Zoungrana-Onagadougou
generálny sekretár synody
biskup Rubin

Téma synody: Evanjelizácia v dnešnom svete.

Ľudovodemokratické krajiny boli zastúpené nasledovne:

ČSSR 1/biskup Tomášek/, NDR 1 /kardinál Bengsch/,
Maďarsko 1, Bulharsko 1, Rumunsko 1, ZSSR 2
/lotyšský svätiaci biskup Zondak z Rigy, litev-

ský apoštolský administrátor Matusalitis-Lebakas z Kovna/, Poľsko 5 /3 volení, 2 nominovaní/, Kuba 1, VDR 1 /biskup Trinch-Van-Can z Hanoja - vietnamský episkopát sa zúčastnil v cirkevnom zhromaždení prvý raz od druhej svetovej vojny, Južoslávia 3. Neboli zastúpené Albánsko, Severná Kórea a Čína.

Synoda bola zahájená svätou omšou, ktorú so sv. Otcom koncelebrovali biskup Rubin a traja prezidenti delegáti synody. Prvé pracovné plenárne zhromaždenie zahájil v prítomnosti sv. Otca kardinal König. Pavel VI. prehovoril o téme synody a medzi iným povedal: Pred synodou stojí teraz otázka, akým spôsobom má cirkev plniť svoje poslanie hlásať evanjelium v súčasnej dobe a v súčasných spoločensko-kultúrnych podmienkach. Musíme sa pýtať, aké je poslanie cirkvi v tejto ľudskej spoločnosti, kým je, čo robí a čo musí robiť. Sme poslaní Kristom, ale musíme poznať, ku komu sme poslaní. Kristus nám uložil ohlasovať evanjelium všetkým ľuďom. Musíme riešiť problém jednoty kresťanstva i spolupráce s nekresťanskými náboženstvami. Ekumenizmus nesmie byť prekážkou, ale pomocou vpráci evanjelizácie.

Bude treba ujasniť vzťah medzi evanjelizáciou a súčasným ľudským rozvojom, kde sa otáča o pomoc cirkvi. I keď vlastným cieľom evanjelizácie je ohlasovanie spásy a budúceho kráľovstva

Božieho, nie je možné problémy spravodlivosti, oslobodenia, rozvoja a mieru oddeliť od cieľa evanjelizácie. Nie je protiklad ani rozdiel medzi evanjelizáciou a rozvojom sveta, ale vzájomne sa dopĺňajú, pretože obe tieto činnosti majú za cieľ oslobodenie a spásu človeka. Preto musíme obsah evanjelizácie chápať široko, novo, v zhode s podmienkami dnešnej doby.

Potom arcibiskup Lorscheider z Brazílie predniesol referát o stave cirkvi za obdobie medzi treťou a štvrtou synodou tzv. Panorámu. Podkladom k tomuto referátu boli relácie jednotlivých episkopátov. Pre rôznorodosť podmienok života cirkve v jednotlivých krajinách mala Panoráma všeobecný charakter. Referent v prvej časti poukázal na kladné stránky a to: Pastoračná činnosť cirkvi na dobúda organický charakter, rozvíja sa spolupráca medzi episkopátmi ako regionálne, tak i kontinentálne, vzrastá význam pastoračných a kňazských rád, rozvíja sa organizovaná činnosť laikátu, mužské i ženské rehole sa viac zapájajú do pastoračnej práce. Rozvíja sa existencia malých neformálnych skupín a spoločenstiev, ktoré sú nezávislé na štruktúrach, farských či diecéznych. Starostlivosť o kňazské povolanie začína prinášať úžitok niektoré semináre, ktoré boli zavreté pre nedostatok kandidátov, sa znovu otvárajú. Venuje sa

viac pozornosti kňazom, ktorí opustili kňazskú službu a hľadajú sa spôsob, ako by mohli i naďalej slúžiť cirkvi a konečne veľký význam má angažovanosť cirkvi v otázkach sociálnej spravodlivosti, ľudských práv a úlohy ženy v spoločnosti i v cirkvi. Druhá časť svojho referátu venoval arcibiskup Lorscheider súčasným problémom, s ktorými cirkev zápasi. Ako prvý spomenul problém včlenenia cirkvi do rôznych štruktúr a kultúr, prispôsobenia jazyka cirkvi mentalitiam danej krajiny a to nielen v liturgii, ale v celej činnosti cirkvi. Ako riešiť nutný pluralizmus pri zachovaní jednoty viery a cirkevného spoločenstva. Ďalší problém sa týka štruktúry cirkvi. Už nastali zmeny, ale naďalej sa treba snažiť o lepšiu koordináciu medzi "centrom" a "perifériami" cirkvi. V rôznych krajinách vznikli nové problémy týkajúce sa pomeru medzi cirkvou a štátom, vzrastá však presvedčenie, že je potrebná väčšia nezávislosť týchto dvoch organizmov. Veľmi naliehavo je potrebné riešiť problém spravodlivosti a sociálnej slobody, v niektorých krajinách sa kresťania domáhajú angažovanosti revolučného typu. S tým je spojený medzi kňazmi jav tzv. "tretieho človeka" v cirkvi - kňaz, ktorý sa nezrieka svojej viery ani kňazskej služby, nenapáda hierarchiu, ale distancuje sa od nej a pracuje medzi najúbohejšími, najbiednejšími, pričom dúfa, že cirkev - hierarchia

postupne zreformuje svoju štruktúru. Za pastoračné problémy označil referent rodinu, manželstvo, reguláciu pôrodnosti, potraty, problémy mládeže, v oblasti sveta práce relativizáciu morálnosti a problémy demografické.

Na záver potom navrhol niekoľko tém, ktoré by sa mali prebrať na budúcej synode. Jednou z nich je opravdivá realizácia 2. vatikánskeho koncilu, ktorý podľa jeho názoru je často uskutočňovaný iba povrchne, v zhode s literou, ale nie s jeho duchom. Je potrebná zmena spôsobu prítomnosti cirkvi vo svete. Za druhý problém potom označil vzťah medzi hierarchiou a laikmi v lone Božieho ľudu. Je potrebné vo väčšej miere realizovať zodpovednosť i účasť laikov na pripravovaných rozhodnutiach týkajúcich sa celej cirkvi, je potrebný stály dialog medzi biskupmi, kňazmi, rehoľníkmi a veriacimi. Ak nebudú tieto potreby laikov, ktorí sú veľmi činne zaangažovaní v živote cirkvi uspokojené, hrozí nebezpečie, že sa budú od cirkvi vzdalovať. Podľa referentovho názoru pojmá hierarchickej cirkvi ako centra všetkých práv a vlády často škodilo a škodí v úsilí šíriť kráľovstvo Božie.

Panoráma bola v ďalších dňoch zasadania doplnená konkrétnejšími zprávami o stave cirkvi na jednotlivých kontinentoch a úplne konkrétne potom v deväťdesiatich diskusných príspevkov biskupov z jednotlivých krajín. Pred synodou povstal veľmi zaujímavý a rôznorodý obraz života cirkvi, na druhej strane však bolo hľadať syntézu.

Zprávu o Európe podal arcibiskup Etchegaray z Marseille. Za hlavný problém označil sekularizáciu, ktorá je v Európe v takom vysokom štádiu, že mnoho ľudí prežíva svoj život bez toho, že by náboženstvo malo na nich akýkoľvek vplyv. Označil Európu, zvlášť západnú, ako "pokrestanku". Problému sekularizácie venoval hlbokú pozornosť západonemecký episkopát, ktorý v zhode s biskupom Bernardinom z Cincinaty, referujúcim o situácii v Sev. Amerike vyslovil názor, že sekularizáciu nemožno jednoznačne považovať za ohrozenie cirkvi. Treba rozlišovať medzi dočasným poriadkom ako zvláštnou časťou skutočnosti so svojimi právami a cieľmi a poriadkom sakrálnym, ktorý patrí do kompetencie cirkvi. Sekularizácia je proces morálne nerozhodný a treba ho odlišovať od sekularizmu, ktorý je filozofickou interpretáciou sveta, v ktorej uzavretom systéme nie je miesto pre náboženstvo. Sekularizácia je hlavným problémom západného sveta.

Celkom inak sa vytvára situácia v Afrike o ktorej referoval čierny biskup Sangu, predseda biskupskej konferencie v Tanzánii. O situácii cirkvi hovoril s veľkým optimizmom. Kresťanstvo sa v Afrike rozvíja nevídanou mierou. Ročný prírastok veriacich - 7 miliónov - je dvakrát väčší než prírastok demografický. Zo 149 miliónov obyvateľov afrického kontinentu je 40 % kresťanov, 41 % mohamedánov, 17 % príslušníkov animistických náboženstiev.

Počet katolíkov je 60 miliónov a prognóza k roku 2000 počíta s počtom 100 miliónov. 17 tisíc kňazov pre Afriku je však málo, zvlášť, keď 35 % afrického obyvateľstva dosiaľ nič nepočulo o evanjeliu. Nedostatok kňazov je kompenzovaný prácou laických katechéto, o ktorých všetci africkí biskupi hovorili s nadšením. Katechéti často prakticky stoja v čele farnosti alebo kresťanskej obce. Niektorí biskupi idú tak ďaleko, že navrhujú, aby títo laickí pomocníci mohli udeľovať niektoré sviatosti, i keď nepovažujú diakonát za riešenie nedostatku kňazov.

Biskupi "tretieho sveta", zvlášť z Afriky a Ázie, s veľkou naliehavosťou nastoľujú potrebu vtelenia kresťanstva do miestnych kultúr a iné odeuróptenia resp. odzápadenia kresťanstva. Zdôrazňujú potrebu a nutnosť dialogu s veľkými africkými a ázijskými tradičnými náboženstvami. Indický kar-

dinál Parecattil žiadal, aby do breviára i do liturgie slova boli zaradené niektoré texty z nekresťanských svätých kníh. Žiadal tiež, aby teológia bola prepracovaná v jazyku a terminológii veľkých východných kultúr. Biskupi tretieho sveta, zvlášť zemí, ktoré nedávno získali nezávislosť považujú za nutnú podmienku evanjelizácie prehábenie africkej či ázijskej identity a sú veľmi alergickí na všetko, čo sa spája s érou kolonializmu, lebo kresťanstvo v týchto krajinách je stále považované za náboženstvo bieleného muža. Biskupi tretieho sveta veľmi rozhodne nastolili postulát pluralizmu a decentralizácie a väčšej autonómie miestnych cirkví, a to nielen v oblasti liturgie kde sa domáhajú väčších práv, ktoré by im umožnili adaptovať liturgiu podľa miestnych potrieb, odpovedajúcich mysleniu, kultúre, tradíciám a zvykom veriacich, ale i prispôbenie metód evanjelizácie týmto podmienkám. Prívetkú centralizáciu považujú za prekážku evanjelizácie. Kardinál Aarmojuwono z Indonézie povedal: Často sa spytujem, či "rinské centrum" je schopné správne pochopiť a posúdiť a tým viac prijať konečné rozhodnutie o konkrétnych problémoch zvlášť pastoračných v miestnych cirkvách, ktorých kultúra je taká odlišná.

Všetci biskupi zdôrazňovali úlohu laikov v práci evanjelizácie, ich právo na spoluúčasť a spoločodpovednosť a potrebu stáleho dialógu s nimi. Bolo charakteristické, že mnohí biskupi veľmi nadšene hovorili o malých skupinách a spoločenstvách rôzneho typu, ktoré vznikajú spontánne mimo farnej štruktúry a pokúšajú sa o spoločný život v duchu evanjelia a spoločný apoštolát. Biskup Eutrago z Kolumbie považuje takéto malé skupiny za najlepšie riešenie pastoračných ťažkostí súvisiacich s príliš veľkými farnosťami. Podľa neho má mať takéto skupina tri znaky: spoločenstva / skupina žije ideou aktívneho kresťanského života/, spoločenstvo s cirkvou /ako živá bunka, zúčastňujúca sa na jej teologickej, sviatostnej i pastoračnej činnosti/, pospájanie týchto skupín, založené na vzájomnom poznaní sa a priateľstve. O význame týchto skupín hovorili biskupi z Brazílie, Sýrie, Tanzánie, Kanady, Španielska a Juhoslávie. Niektoré takéto skupiny v Európe a Severnej Amerike majú charakter kontestácie a ostro kritizujú cirkevné inštitúcie a štruktúry. Ale i tieto skupiny niektorí biskupi oceňujú pozitívne ako druh fermentu, ktorý vedie k väčšej dynamike života cirkvi.

Centrálnym problémom synody sa stal vzťah medzi evanjelizáciou a oslobodením človeka. I keď evan-

jelizácia má svoj duchovný cieľ viesť človeka k Bohu, má Radostnú zvesť vo svojom príkaze lásky k bližnému i dôsledky spoločenského charakteru. Táto myšlienka sa najvýraznejšie prejavuje v latinskej Amerike, kde sa v posledných rokoch rozvinula teológia oslobodenia. Kľúčovú úlohu v rozvoji tohto povedomia zohrala CELAM-biskupská konferencia južnej Ameriky.

Juhoamerické episkopáty sa stále viac angažujú za vec spravodlivosti a sociálneho pokroku a distancujú sa od režimov, ktoré sú síce navonok kresťanské, ale tolerujú sociálnu nespravodlivosť. Prezident CELAM biskup Pironio z Mar del Plata v Argentíne povedal: Cirkvi chce dať konkrétnu odpoveď na oprávnené požiadavky človeka a ľudu.

Japonský kardinál Taguchi napr. povedal, že hoci Japonsko ešte samo potrebuje misionárov, vysielala svojich kňazov do iných krajín, lebo spoločná zodpovednosť za evanjelizáciu je znakom Božieho ľudu. S veľkým vzrušením vypočula synoda referát arcibiskupa z Hanoa, ktorý hovoril o práci cirkvi v Severnom Vietname, uskutočňovanej najskromnejšími prostriedkami a o hlbokej ľudovej zbožnosti vietnamských katolíkov. Veľký dojem vyvolalo tiež vystúpenie biskupa Tomáška, ktorý hovoril o rozvoji vädturného života v dôsledku evanjelizácie

a o potrebe zmierenia medzi ľuďmi, za problém dnešnej doby označil obrátenie srdca a mysli ľudí.

Poľský primatez kardinál Wyszyński prehovoril o situácii cirkvi a jej pastorizácii v "druhom svete".

Týždennú diskusiu, ktorá poskytla poznatky o situácii cirkvi v jednotlivých častiach sveta a jednotlivých krajinách, zakončil kardinál Wojtyła syntetizujúcim hlásením, v ktorom formuloval hlavné dlohy súvisiace s evanjelizáciou. Potom sa delegáti synody štyri dni v dvanástich jazykových pracovných skupinách - *circuli minores* - /tri francúzske, tri anglické, tri španielske, jedna nemecká, talianska a latinská/ zaoberali desiatimi navrhnutými témami, a to: duchovný život, miestne cirkvi, nábožnosť ľudu, malé neformálne skupiny a spoločenstvá, pastorácia nepraktikujúcich veriacich, dialóg a evanjelizácia, oslobodenie človeka a evanjelizácia, evanjelizácia rodín, inteligencie a robotníkov a konečne evanjelizácia a ľudské práva.

Diskusie v pracovných skupinách boli veľmi živé a úprimné. V jednej skupine, kde sa zaoberali oslobodzovacím hnutím v Afrike a latinskej Amerike, položil jeden biskup z východných cirkví otázku: "Máme tu hovoriť o revelácii /zjavení/ alebo o revolúcii?" V inej skupine, kde sa dis-

kutovalo o chudoba cirkvi ako vieryhodnej forme evanjelizácie, sa jeden z čiernych afrických biskupov celkom úprimne spýtal: "Ak má byť cirkev svedectvom chudoby všetkým, prečo dosiaľ pápež nepredal Vatikán?" S úsmevom odpovedal predseda júci kardinál Suenens: "Bohužiaľ sa dosiaľ nenašiel záujemca." Vo francúzskej skupine, ktorej predsedal kard. Marty a ktorej členom bol kard. Wojtyła, vystúpil v diskusii o vzťahu evanjelizácie a oslobodenia človeka arcibiskup Helder Camara /bol prvý raz zvolený brazílskou biskupskou konferenciou za delegáta synody/ a za všeobecnej pozornosti povedal: "Bez toho, že by som odsudzoval nešich predchodcov, kňazov a biskupov v Južnej Amerike či v bohatých západných krajinách, treba si priznať, že sme boli a čiastočne ešte sme tak zaujati udržovaním a podporovaním autority a spoločenského poriadku svojej doby, že sme neboli schopní odhaliť, že tento spoločenský poriadok je vlastne stabilizovaným neporiadkom. Tak sme ľudu reprezentovali pasívnu predstavu o kresťanstve. Cirkev teraz musí splatiť dlh. Ako sme len mohli dopustiť, že kresťania tolerovali tento absurdný stav, keď viac ako dve tretiny ľudí bolo udržiavaných v neludských podmienkach, hoci peniaze venované na nezmyselné preteky v zbrojení by celému ľudstvu stačili zaistiť dôstojnú životnú úroveň

Je čas, aby sa cirkev nebála víčítiek, že zasahuje do politiky, ak chápeme politiku ako úsilie o spoločné dobro. Tvárou v tvár nespravodlivosti je neutrálnosť nemožná."

Vo veci lokálnych - miestnych cirkví bolo navrhnuté rozlišovať pojem *ecclesia particularis* vo význame územie, národ, a pojem *ecclesia localis* chápať v kanonickom zmysle diecézy. Znovu sa zdôraznila požiadavka väčšej autonómie partikulárnych cirkví v oblasti liturgie, disciplíny, práva, pastoračných metód a dokonca i teológie. Pluralizmus je chápaný ako *pluriformitas* s dôrazom na hlbšiu jednotu s Rímom a všeobecnou cirkvou.

Veľa úvah bolo venovaných mládeži, jej "revolte a vzbure", jej kultúre i ašpiráciám. Jedna skupina navrhla, aby sa problém mládeže stal témou budúcej synody. Mnohí biskupi zdôrazňovali veľkú vnímavosť mládeže na sociálno-politické problémy, jej prorockú kritiku svetských i cirkevných štruktúr a inštitúcií, jej horlivé hľadanie a cnenie po duchovných hodnotách. To všetko dáva evanjelizácii veľkú šancu.

Potom synoda pristúpila k druhej časti svojej témy - k štúdiu teológie evanjelizácie. Po praktickej časti nastúpila teoretická. Referát o teologických základoch evanjelizácie predniesol krakov-

ský arcibiskup kardinál Wojtyła. Hlavné myšlienky referátu boli: Práca evanjelizácie vyplýva a opiera sa o Kristov príkaz hlásať evanjelium celému svetu, a uskutočňuje sa pôsobením Ducha svätého. Všetci, ktorí kráčajú po stopách apoštolov môžu sa stať Kristovými svedkami hlásaním slova a sviatostným životom v spoločenstve obce veriacich, ktorá je budovaná na viere oživenej láskou. Viera ako jeden z cieľov evanjelizácie musí byť pevná, integrálna a poslušná voči učiteľskému úradu cirkvi. Vzťah medzi evanjelizáciou a dialógom sa musí vystríhať konformizmu a doktrinálneho indiferentizmu. S pevnosťou viery je spojená jej uvedomenosť. Celá cirkev a s ňou každý veriaci je účastný na Kristovom poslaní a je povolaný k hlásaniu pravdy a k svedectvu o nej slovom i životom. Tak viera z teoretickej roviny ortodoxie prechádza v konkrétnosť ortopraxie, života zhodného s vierou. Keď cirkev zvestuje evanjelium, vypovedá tiež o sebe, hoci ona sama nie je cieľom evanjelizácie, ale iba jej prostriedkom. Kardinál Wojtyła v náväznosti na koncilovú konštitúciu *Gaudium et spes* zdôraznil kresťanskú koncepciu sveta proti koncepcii antropocentrickej, ktorá stavajúc /pod vplyvom sekularizmu/ človeka na miesto Boha, pretvára sa v akýsi druh antievanjelia. Totiž dôsledkom evanjelizácie je prijatie viery a obrátenie, navrátenie človeka, čo znamená jeho vnútornú obnovu

očistenie srdca a mysli prostredníctvom viery spojenej s nádejou a láskou. Príprava človeka pre večný život nie je jediným cieľom evanjelizácie, ovplyvňuje i jeho časnú existenciu. Tak sa rysuje spojnice medzi evanjelizáciou a oslobodením človeka a to i v rovine sociálnej a ekonomickej. Z toho vyplýva povinnosť cirkvi brániť a hlásať spravodlivosť a mier, opravdivú slobodu a dôstojnosť ľudskej bytosti. Odtiaľ pramení starostlivosť o skutočný rozvoj a pokrok ako integrálna časť poslania a činnosti cirkvi vo svete. Prikázanie lásky k Bohu a bližnému je kľúčom ako k večnej blaženosti, tak i k časnému šťastiu človeka. Vzhľadom k rôznorodosti podmienok, za ktorých cirkvi plní svoje poslanie, môže byť teologické pojmávanie evanjelizácie, hoci je vždy identické, rôzne prispôbované. Inak v krajinách oddávna kresťanských, inak v misijných krajinách, inak vo vzťahu k odlúčeným bratom či veriacim nekresťanských náboženstiev, inak vo vzťahu k neveriacim.

Priebeh celej synody potvrdil, akým dôležitým činiteľom boli tentoraz biskupi tretieho sveta, zvlášť z Afriky a Ázie. Hovorili smelo bez komplexov menejcennosti, poukazovali na dôležité problémy. Predchádzajúce synody i koncil boli považované prevažne biskupov západného sveta. Synoda 1974 sa do značnej miery stala synodou Ázie a

Afriky. Cirkev prestala byť cirkvou bieleno človeka, cirkvou európsko-americkou a stáva sa cirkvou naozaj univerzálnou.

Synoda je vnútornou záležitosťou cirkvi. Preto nie sú prítomní pozorovatelia z iných kresťanských cirkví, ako to bolo na koncile. No i tak sa zasadania dňa 10. októbra zúčastnil na pozvanie synody generálny sekretár Svetovej rady cirkví /SRC/ metodistický pastor, černochoch z Jamajky, Dr. Filip Potter. V svojom prejave zoznámil otcov synody so stanoviskom SRC /patrí do nej 271 cirkví z 90 krajín/ k evanjelizácii obsiahnutým v dokumentoch pripravených na plenárne zasadanie SRC v Nairobi na jeseň 1975. Témou je tiež evanjelizácia v súčasnom svete. Poukázal na "znamenia časov", s ktorým dielo evanjelizácie musí počítat. Sú nimi: proces sekularizácie, boj Tudu za slobodu a spravodlivosť, kríza ekonomického rastu, ktorá vyžaduje nový spôsob askézy, protest mládeže a jej hlad po duchovnom pokrmе, zmena situácie cirkví označovaná ako koniec konstantinvskej éry.

Otcovia synody s veľkým záujmom a údivom konštatovali ako veľmi sú analýzy, závery a postuláty Dr. Pottera a SRC zhodné s obsahom diskusií synody. Dr. Potter zdôraznil, že cieľom evanjelizácie ak to tak možno povedat -nie je záujem o úspech

cirkví, ale záujem o úspech evanjelia t.j. Krista. Fotom je nutnou podmienkou evanjelizácie ekumenizmus, ekumenický dialóg. Dialóg ako forma evanjelizácie, povedal Dr. Potter, bude pre neveriacich jedine vtedy vierohodným, keď sa cirkvi a kresťania naučia vzájomnému dialógu ako normálnemu spôsobu existencie. Konečným problémom nie je, či spolupráca na evanjelizácii je medzi katolíkmi a ostatnými kresťanmi možná, ale to, či všetci kresťania rôznych vyznaní a denominácií sú schopní vo vzájomných vzťahoch tak veriť a žiť, aby umožnili pôsobiť evanjeliu v nich a cez nich. Toto je ekumenická úloha, a preto evanjelizácia je v podstate ekumenickým poslaním.

Mnoho biskupov, odvolávajúc sa na učenie sv. Justína z Alexandrie O semina Verbi, hovorilo o pôsobení Ducha svätého vo veľkých nekresťanských náboženstvách a domáhalo sa zblíženia a dialógu s nimi.

Kardinál Wyszynski pripomenul, že synoda nie je koncil a že jej vlastne neprináleží vyhlásiť zaväzujúce dokumenty. Navrhol, aby po schválení pápežom bola publikovaná úplná dokumentácia synody.

Obe záverečné texty boli otcami synody jednoznačne prijaté. /Text deklarácie pripojený/. Druhý dokument - elenchus - sa obmedzuje na výpočet hlavných tém a problémov prejednávaných synodou. Nereferuje

o vyslovených názoroch, ktoré sa často veľmi líšili. Text bol adresovaný sv. Otcovi a doteraz nebol publikovaný.

Oba dokumenty obsahujúce výsledok práce synody nevyčerpávajú však všetku aktivitu synody zvlášť v poslednom týždni, prebehlo mnoho ďalších udalostí.

Synoda prijala spoločne so sv. Otcom dokument nazvaný Prehlásenie pápeža a biskupskej synody o ľudských právach.

Synoda zvolila 12 členov stálej Rady sekretariátu synody a to po troch za Afriku, za obe Ameriky, za Áziu, Austráliu a Očesniu a troch za Európu. Európskymi členmi Rady sú: arcibiskup Etehegaray, kard. Röpfnér, kard. Wojtyła. Ďalších troch členov menoval sv. Otec, medzi nimi kard. Šepera a arcibiskupa Bartolettiho. Rada je pätnásťčlenná. Otcovia synody hlasovaním rozhodli, aby sa synoda konala každé tri roky.

Synoda vypočula i množstvo správ. Kardinál Felici referoval o postupe prác na príprave Kodexu, kard. Rossi podal správu o činnosti Kongregácie pre evanjelizáciu národov, kard. Pignodeli o činnosti Sekretariátu pre nekresťanské náboženstvá a kard. König referoval o činnosti Sekretariátu pre neve-

riaciach. Kard. Knox podal správu o činnosti Kongregácie pre kult Boží, arcibiskup Bartoletti zase o práci Pápežskej komisie pre štúdium o účasti ženy v spoločnosti a cirkvi.

V poslednom týždni synody boli ohlásené dve rozhodnutia sv. Otca o ustanovení Komisie pre vzťahy k judizmu a Komisie pre vzťahy k islamu.

Synoda bola zakončená 25. októbra, na jej poslednom plenárnom zasadaní prehovoril sv. Otec a zhrnul prácu synody. Pavel VI. zdôraznil pozitívnu bilanciu synody. Podľa jeho názoru synoda dosiahla zhodu v rade vážnych otázok: spoločná zodpovednosť celej cirkvi za evanjelizáciu, duchovné hodnoty nekresťanských náboženstiev a nekatolíckych vyznaní, spoluzodpovednosť miestnych cirkví za dielo evanjelizácie, spojitost medzi evanjelizáciou a rozvojom človeka. Pavel VI. tiež zdôraznil že veľa otázok preberaných v diskusii vyžaduje ďalšie spresnenie, niektoré však možno prijať. Plná zodpovednosť požadovaná partikulárnymi cirkvami nemôže narušovať jednotu s druhými partikulárnymi cirkvami a Petrovou stolicou. Intervenciu pápeža nemožno obmedziť len na výnimočné okolnosti.

I pri oprávnenosti požiadavky, aby hlásanie viery lepšie zodpovedalo miestnym sociálnokultúrnym

podmienkam, si treba uvedomiť nebezpečenstvo požadovaného teologického pluralizmu opierajúceho sa o autonómiu kontinentov a miestnych kultúr. Úzky vzťah medzi oslobodením človeka a evanjelizáciou považuje za oprávnený, avšak dôraz kladený na túto problematiku nesmie byť na úkor základnej úlohy evanjelizácie t.j. oslobodenia od hriechu a večná spása.

Zatiaľ by bolo predčasné previesť úplnú a konečnú bilanciu synody, ale možno povedať, že táto synoda bola z doterajších štyroch najdôležitejšia.

Poľskí biskupi vo svojom spoločnom pastierskom liste o synode hovoria: "Synoda sa svojím spôsobom stala deklaráciou správ Boha, zvlášť v tom, aby Jeho sláva bola zvestovaná do všetkých končín sveta."

Niektoré zaujímavosti na okraj synody

V nedeľu 20. 10. 1974 sa slávil Svetový deň misií. Sv. Otec sprevádzaný všetkými otcami synody sa odobral popoludní na Janiculum do Pápežského misijného kolégia, tzv. Urbanianum. Po liturgickej slávnosti s misijnou tematikou, ktorá bezprostredne nadväzuje na dielo evanjelizácie prejednávané na synode, Pavol VI. obedoval spoločne s otcami synody a 300 klerikmi kolégia. Osservatore

Romano píše o "bratskej agapě" a pripomína, že pápež po prvý raz po niekoľkých storočiach obedoval mimo Vatikánu.

V súvislosti s tou časťou tzv. Panoramy, kde sa hovorí o kňazských povolaniach, sú pozoruhodné dva údaje z poslednej doby: Na pokyn holandského episkopátu pripravil katolícky spoločensko-cirkevný inštitút /KASKI/ štúdiu "Holandskí kňazi 1974 - zmeny a perspektívy".

Štúdia predpokladá, že o 15 rokov polovica holandských farností bude bez kňaza. 55 až 60 % kňazov prekročilo vek 50 rokov. Za posledných deväť rokov opustilo kňazský stav 486 diecéznych kňazov a 1018 rehoľníkov. Počet zomrelých kňazov prevyšuje počet novosvätcov. V roku 1973 bolo v siedmich holandských diecézach vysvätených 35 kňazov. Je však zaujímavé, že polovica novosvätcov odchádza na misie do Tretieho sveta.

Poľský episkopát sa systematicky stará o kňazské povolania.

Výsledkom je táto štatistika:

rok	diecézni alumni	reholní alumni	spolu
1971	3.097	991	4.088
1974	3.091	1.125	4.216

1. ročník

1971	551	149	700
1974	759	247	1.006

Novosvätenci

1969	256	150	406
1971	356	124	480
1974	486	152	638

S odvolaním sa na mnohé výpovede otcov synody o pôsobnosti Ducha svätého vo svete možno zaznamenať tieto skutočnosti:

1. Konferencia Svetovej rady cirkví - Benkong 1972/73 - téma Spása dnes
2. Kongres za evanjelizáciu sveta - júl 1974 - Ženeva. Usporiadany z podnetu evanjelikov - kruh priateľov Billyho Grahama.
3. Koncil mládeže v Taizé - august 1974
4. IV. biskupská synoda - Rím 1974 - téma Evanjelizácia v dnešnom svete.
5. VI. Kongres Svetovej rady cirkví - september 1975 - Nairobi - téma Evanjelizácia v dnešnom svete.

ROZDIELNE "SVETY" A EVANGELIZÁCIA

V utorok 1. októbra 1974 na zhromáždení biskupskej synody vo Vatikáne, dostal slovo v rámci správ o analýze situácie evangelizácie poľský prímas kardinál Štefan Wyszyński. Nebol zapísaný na listine rečníkov, bol po vauý prezidiom synody, aby rozprával o evangelizácii "druhého sveta". Wyszyński však nechal svoj referát písaný v latinčine vedúcim 5 jazykových skupín informačnej komisie synody, čo bolo v protiklade s ostatnými používanými synodálnymi spôsobmi. Faktiež in zakázal zverejniť podrobnosti zo svojho referátu okrem zhrnutia obsahu. Nedalo sa zabrániť vzniku neprihodných domienok a špekulácii o obsahu jeho prejavu. Iba k vašej osobnej informovanosti vám dávame k dispozícii nasledujúci nemecký preklad doslovného znenia synodnej reči kardinála wyszyńského.

Redakcia

V dnešnej dobe máme vo zvyku v Cirkvi hovoriť o "troch svetoch", kde Cirkev prevádza svoju misijnársku činnosť. Ideologické ohraničenie týchto svetov chýba. Ich definícia nie je ľahká, lebo tieto svety sa vzájomne prelínajú na poli ideologickom, politickom a hospodárskom. Treba je potrebný všeobecný opis týchto svetov a z toho poukázať na rozdielne podmienky evangelizácie.

I. - TRI SVETY

1. Tradičný kresťanský svet - kapitalizmu a liberalizmu. Dnes nie je ani kresťanský ani kapitalistický. Stratil totižto "čisté elementy kresťanského náboženstva a individuálneho hospodárskeho systému". Táto zjednocujúca definícia je v obahu a často sa nachádza v kritikách progresistov.

2. Druhý svet - "Blok" ku kolektivizácii sveta. V princípe smeruje tento blok revolučnými prostried-

kami k ideologickej a hospodárskej zmene sveta. V skutočnosti to nie je žiadny nový svet, lebo ďalekosiahle závisí od prvého.

3. Tretí svet - veľmi neurčitý pojem. Zahrňuje rozdielne ideologické, náboženské, politické a hospodárske prvky. Je tým veľkým neznámym.

II. TAKZVANÝ "DRUHÝ SVET".

Chcél by som tu hovoriť o tzv. druhom svete. Hoc sa považuje za politicky štruktúrálnu jednotu, je v skutočnosti nejednotný v ideológii, doktríne, štruktúre a v hospodárstve. Ale ~~práve~~ práve si takouto jednotou byť.

1. Všetkým je známe, čo si praje, prakticky si praje marxistické hospodárstvo, kolektív. Tomuto cieľu slúži aj laicizmus a ateizmus, v nádeji skôr presadiť monolitickú ideu kolektivizácie sveta.

2. Čím nie je ?

a/ Predovšetkým nie je tento svet úplne marxistický. Doteraz z rozličných dôvodov neuskutočnil marxistický systém, predovšetkým pre nemožnosť praktizovať storočia staré učenie v nových hospodárskych podmienkach meniaceho sa sveta. Marxizmus je predsa učenie o hospodárskej revolúcii, medzitým sa však svetová hospodárska situácia zmenila.

b/ Z dôvodov hore uvedených, nie je ani kolektivistickým systémom. Kolektivistické hospodárstvo stáva sa byrokratickým, čo zamedzuje hospodársku revolúciu. Efekty kolektívneho hospodárstva sú: nútená práca a pomoc z kapitalistických štátov. V skutočnosti je tento systém štátnym kapitalizmom.

c/ Nie je žiadnou ~~laickou~~ laickou spoločnosťou, lebo z väčšej časti v nej žijú ľudia, ktorí veria v Krista i keď v strachu a v skrytosti.

d/ Nie je žiadnou ateistickou spoločnosťou hoci sa nou na verejnosti a v propagande nazýva a proklamuje.

III. OKOLNOSTI EVANGELIZÁCIE V DRUHOM SVETE

1. Tento svet je v podstate slovanský, rozčlenený v rozdielne národy. Sú ľudia, ktorí sa zaoberajú teológiou a mystikou, ktorí liturgiu majú podľa pôvodu kultúry latinskú alebo byzantskú. V životných podmienkach a náboženských pomeroch je ešte kresťanský vo viere a zvykoch.

2. Spoločnosť tam nemá plnú náboženskú slobodu. Hoci existujú dekréty o slobode náboženstva, ktoré sú aj súčasťou štátnych ústav, predsa sú podriadené politickým programom a straníckemu kolektivismu. Tzv. sloboda je tesne ohraničená podmienkami, ktorým sú veriaci podrobení. Privilegovaní sú neveriaci. Existuje sloboda ateistickej propagandy, ale neexistuje sloboda obrany náboženstva.

3. Ľudia sa tam rozlišujú podľa vzťahu k náboženstvu, národu a kultúre. Hoci slovanský svet vo veľa veciach kultúry a náboženstva je spojený v kresťanstve, existujú predsa veľké rozdiely, ktoré majú rozličné historické príčiny. Poľsko je výnimkou. Táto krajina je národnostne i nábožensky upevnená a opiera sa o kultúru latinsko-rímsku. Ostatné štáty sú inak formované. Sú zmiešané národnostne, kultúrne, nábožensky i liturgicky.

4. Vo všetkých štátoch tohto "sveta" vládne dialektický materializmus, ktorý nie je úplne identický s marxizmom. Odtiaľ prvenstvo matérie, prvenstvo veci a nie osoby. Ľudská osobnosť je podriadená hospodárskemu pokroku. Prvenstvo osobnosti sa potláča v prospech veci. To je hospodársky materializmus, ktorý učí pracujúcich predovšetkým pomocou politicko-spoločenskej kontroly /kódex práce/. To ešte nie je praktický alebo "konzumný materializmus", ale k tomu speje. Speje k tomu tak, že svetu robotníkov dáva stále nádej na prevahu nad západným kapitalizmom. K skutočnosti ich vedie k stavu proti ktorému sám na začiatku bojoval.

5. Vo všetkých štátoch tohto "sveta" sa spojuje program hospodárskej premeny s programom politického ateizmu v nádeji, že sa urýchli hospodárska revolúcia. Zatiaľ, čo v západných štátoch sekularizmus pokračuje

je v tomto "bloku" ateizmus politickým programom strany, ktorý je apriovne definovaný a smeruje k oddeleniu veriacich od neveriacich. Ateistický program je štátnym programom. Uskutočňuje sa na školách, pri výchove a vo verejných inštitúciách, /monopol zhromažďovací a spolčovací prostredníctvom strany a jej orgánov/, i v športe, vo verejnej správe a i v hospodárskej produkcii. Všade majú ~~ne~~ neveriaci občania prednosť pre význačnejšie miesta. Ostatní sú de facto diskriminovaní. Správa náboženského vyznania neslúži na ochranu veriacich občanov, ale na potlačenie náboženskej práci.

IV. PODMIENKY EVANGELIZAČNEJ PRÁCE V DRUHOM SVETE

1. Je nemožné vládnucu vrstvu presvedčiť o tom, že boj proti náboženstvu nevyplýva priamo, ale nepriamo z marxistického učenia. Lebo náboženstvo škodí ~~vo~~ hospodárskej revolúcii. Na druhej strane sa pokúša komunistická propaganda cez podlizačské organizácie - napr. cez skupiny progresívnych katolíkov - presvedčiť, že komunistický štát nebojuje proti náboženstvu. Pritom toto podporuje tlač západných katolíckych progresistov.

2. Cirkev v týchto štátoch je pre ~~stojú~~ svoje "zpiatočnictvo a pokútnosť" stále potlačaná a stavaná do takého svetla, akoby zabráňovala koncilovej obnove. Tak sa jedná s Cirkvou v Poľsku, bez ohľadu na ľudský princíp - aby sa zarmúteným nepridávalo ešte viacej smútku.

3. Metóda evangelizácie v Poľsku sa riadi nasledovnými princípmi:

a/ Chceme zachrániť, čo sa zachrániť dá, predovšetkým fundamentálne pravdy viery. K tomu sú zamerané kázne a vyučovanie náboženstva.

b/ Chceme zabrániť teologickým hádkam a rozširovaniu nepodložených názorov medzi verejnosťou, aby sme chránili veriacich pred nebezpečím zriadenia zdravého učenia Cirkvi.

c/ Koncilovú obnovu zavádzame podľa metódy evolúcie a to tak, že veriacich pripravujeme na liturgickú reformu a vytvárame vhodné kostolné vybavenia.

d/ Chránime ~~kydž~~ tradičné formy služby Božej, ktoré sú dôležitými prostriedkami veriacich pri modlitbách a nábožnosti. Je to ruženec, Májové pobožnosti, Mesiac Srdca Ježišovho, Krížová cesta, púte. Spievame modlitby ~~V~~ na česť Panny Márii a venujeme pozornosť krížovým cestám nášho Pána. Všetky tieto cvičenia majú veľký význam pre ~~náboženský život~~ náboženský život. Chceme prijať nové kultúrne a náboženské formy, ktoré sú založené na teologických pravdách a obnovujú modlitbový život. Napr. Marianske púte, Marianske slavnosti.

e/ Snažíme sa zintenzívniť ~~rozvoj~~ dialóg biskupa ~~so~~ s veriacimi. Preto sa stále uskutočňujú návštevy biskupa na farách. Biskupi dostávajú od svätej stolice väčší počet svätiacich biskupov, ktorí im pri týchto návštevách fár pomáhajú.

f/ Úzko spolupracujeme s reholnými spoločnosťami, ~~które~~ ktoré podporujú Cirkev v pastorálnej práci.

Všetky uvedené príklady nám dovoľujú evangelizáciu v širšom merítku ako pred vojnou.

Obmedzenie času na prejav / tu v biskupskej synode/, ktoré platí aj pre biskupov z mlčiacich cirkví, mi ne~~do~~ dovoľujú predniesť ďalšie poznámky o našej pastorálnej skúsenosti.

V. NAJPOTREBNEJŠIE POŽIADÁVKY PRE ÚČINNÚ EVANGELIZÁCIU V DRUHOM SVETE

1. Útoky západnej tlače, predovšetkým katolíckej proti Cirkvi východnej Európy musia prestať; ~~pre~~ príkazanie: neškodiť!

2. Musia sa zriadiť katolícke vysielateľe, ktoré budú v rozličných jazykoch vysielateľ evanielium do oblasti, kde je nemožné Nový zákon kúpiť alebo vytlačiť./Např. Rádio Vatikán, rádio Amerika/.

3. Musí sa pochopiť naša zvláštna situácia a o cirkevných činiteľoch v našich krajinách rozprávať s porozumením.

4. Do diplomacie Svätej stolici by mali byť zavedené odvážne a jednoznačné prvky kresťanského vyznania. Diplomacia nesmie prácu evangelizácie hať.

Dúfam, že toto objasnenie o druhom svete prispeje k poznaniu jeho zvláštnych podmienok, ktoré boli tiež v predošlých pracovných materiáloch obídene.

Význam sčinného ateizmu.

Religiozita - náboženský jav je istá skutočnosť. Paul Claudel hovorí o "podstatnej" skutočnosti.

Je tá však ešte iný, všeobecny masový a ohromujúci jav najmä dnes, ktorý voláme ateizmus. Prikrýva sa ako prílivová vlna nielen pobrežie, ale chce sa sasiakniť celá zem. Zdá sa, ako by ľudstvo v určitom stupni svojho vývoja muselo vylišiti zo svojho vnútra tento "náboženský výras" - toto opina ľudstva bez ohľadu na služby, ktoré by mu náboženstvo ešte aj v dnešnej dobe, -nielen v predošlých časoch - preukázalo.

Bolo by opravdu detaké a naivné študovať religiozitu a problém viery v dnešných časoch a predstierať nevedomosť tohoto veľkého problému, ktorý vypliera všetko nadprirodzené.

I. Skutočnosť ateistického javu.

Skutočnosť ateizmu nepotrebuje dlhý výklad. Každý sa môže o ňom ľahko presvedčiť. Napríklad nielen Francúzsko, ale aj severné Čechy a iné časti ČSSR - južné Slovensko - sú misijným územím. Počet praktických presvedčených katolíkov - robotníkov nedosahuje ani 2%. Treba pripomenúť, že vo Francúzsku pred 100 rokmi väčšina robotníkov v r. 1848 bola veriaci a tlačila sa okolo kňazov, ktorí v týchto revolučných dobách behali strojmi slobody. Na Slovensku k 1. marcu 1950 sa len 0,26% dospelého obyvateľstva prihlásilo k osobám bez-vyznania. V rokoch 1971 -74 podľa sociologického výskumu svetonázorových postojov obyvateľstva

na Slovensku podľa Petra Prusáka sa ateistov sa označuje už 29,9% opytaných. Je pravda, že len 13,5% z nich neverí, ale k náboženstvu nezaujímajú negatívny postoj. Len 16,4% obyvateľov sa považuje za presvedčených a aktívnych ateistov, ktorí sa k vedecko-ateistickému "svetonázoru" nielen hlásia, ale aktívne ho aj propagujú.

Ateizmus však nevznikol len do robotníckej triedy. Nemecký kňaz Karol Rahner píše: "Ak sa nestane ďalšia zmena nepredvídaná ešte 10 rokov a kresťania svlátnú katolíci budú sa môcť porovnať s husitmi alebo s holandskými jansenistami z 18. storočia". Myslel to čo do počtu veriacich.

Môžeme ešte rozšíriť svoj pohľad, uviesť ďalšie príklady. Farební študenti z Vietnamu, Japonci, Číňania, Indovia, Afričania, Arabi... prichádzajú na štúdiá do Európy. Z nich, niektorí študujú aj u nás v ČSSR. Temer všetci strácajú u nás i na západe vieru svojich otcov.

Pochádzajú z budhistických, hinduistických, muslimských alebo kresťanských rodín. Usmievajú sa nám, keď im hovoríme o náboženstve. "Mám iné veci na starosti"

5 Voľakedy sa definoval človek ako "náboženský živočích". Dokázalo sa, že od prvých začiatkov civilizácie až do dnešných čias sa objavujú náboženské prvky vo všetkých kultúrach. Pred našimi očami sa však ukazuje úplne nová skutočnosť a nemôžeme ju prehliadať - nevidieť.

XX. storočie prináša vzrast ateizmu v civilizácii. Nie tento snáď priznateľný, že prvým sviatkom všeobecne rozšíreným sviatkom na celom svete je sviatok práce - 1. máj?

Neveriaci vždy boli na svete. Boli zvlášť medzi "intelektuálmi". Nebránili však ľudskej spoločnosti a náboženskom živote. Skorej sa chovali tak, ako keby Boh existoval. Dnes však počujeme výpoveď Jean Paul Sartre: "Ja som prvým logickým ateistom."

Dnes už nemôžeme zavrhnúť ateizmus povýšeneckou formulou, ktorú používal Aleis Robespierre: "Ateizmus je aristokratidký". Ateizmus dnes nie je snobizmom povznesených urodzených, ktorí sa nechcú miešať s prostým veriacim ľudom. Dnešné bezbožstvo je súčasne demokratické aj intelektuálne. V myslení ľudí je Boh prekážkou pokroku. Ateizmus sa nateraz zdá byť podmienkou k uskutočneniu ľudských nádejí. Široké masy nateraz prijali za svoju zásadu výpoveď Karola Marxa: "Ateizmus je oslobodený humanizmus potlačením náboženstva. Náboženstvo je opium ľudstva".

II. Vývoj ateizmu.

Aby sme lepšie mohli pochopiť dnešný ateizmus bolo by treba sledovať jeho vývoj. K tomu nestačí pár stránok našej úvahy. Uveďme však aspoň niekoľko poznámok.

Vpády barbarov do Európy vytvorili prázdnotu, vákuum.

Mnísi a biskupi museli prijať vedenie temer všetkých ľudských činností. Z týchto dejinných príčin sa zrodilo stredoveké kresťanstvo.

V stredoveku sa celý život rozvíjal v Cirkvi alebo podľa Cirkvi. Cirkvi bola hmatateľným prostredím, kde si človek uvedomoval, že je.

Kniežatá, panovníci, králi, hlavy štátov boli pomazaní Cirkvou. Jednali alebo odmietali jednotne ako deti Cirkvi. Rodina a zamestnanie, povolanie, univerzita, verejné zdravotníctvo, vojny, mier, ... všetko bolo riadené Cirkvou, ako by jej patrilo.

Na konci druhej svetovej vojny skupina sovietskych generálov si prezerala Prahu, Klementinum, chrám sv. Víta... Jeden z generálov nadchnutý krásou a veľkoleposťou týchto budov, povedal: "Ľahšie je získať moc, ako si ju udržať. Cirkvi ju získala ako my. Nesmieme ju však stratiť ako ona!"

Bolo nemožné, aby to tak zostalo. Objavenie silnej kráľovskej moci a zrodenie sa "štátu" vyvolalo politickú slobodu. Myslenie, morálka, náboženstvo sa pomaly považovali za niečo závislého na človeku. Sú to základy novovekej "Spinonovskej" morálky. Niektorí sv. Tomáša Akvinského pokladajú za tvorcou stredovekej Cirkvi a scholastiky.

Niektorí súčasní dominikáni ho ^{vôľak}prehlasujú za hrobára stredoveku. Z dôvodnú-
jú to tým, že anjelský učiteľ zdôrazňoval
cenu stvorených vecí, obnovil nezávislosť
svetských zariadení, vrátil rozumu jeho
právo...

Najväčší obrat podľa Paul Hazarda
je medzi 1680 - 1715 rokmi.

"Aký protiklad! Aký rýchly prechod!
Autorita sa snaží zaistiť hierarchiu
disciplínu, poriadok, rád. Dogmy vládnu
životom. Ako veľmi sa to pášilo ľudom x
v 17. storočí. Ich priami nástupci v 18.
storočí nenávidia záväzky, autoritu a
dogmy. Prví sú práve kresťania. Druhí
sú nepriatelia kresťanstva. Väčšina
Francúzov zapŕžila ako Bossuet a neraz
zapŕžila ako Voltaire". /La crise de la
conscience européenne, Boivin, 1935/.

Človek si uvedomuje stále viac
a viac vlastné možnosti. Jeho rozum je
shopný ďalekosiahlého pokroku v pozná-
vaní sveta a tým aj jeho užitia i pre-
meny. Vynálezy, infinitezimálny výpočet,
objavenie energetických zdrojov, zdsko-
nalsenie strojov... len ospravedľujú
smysly človeka a otvárajú neľhové
pole jeho činnosti.

Vedcom sa zdá náboženstvo ako
strata rozumu v zrovnaní s otázkami
nového sveta. Náboženstvo sa zdá ako
technákovi ako mrhanie činnou ľudskou
silou. Niekoľko príkladov len vyvetlí
toto neprirodzené postavenie náboženstva.
V jednom z Eisensteinových filmov na-
sledujú tieto zábery: Za veľkého sucha
mužik objíma, bozkáva zem.

Kň si organizujú procesie. Soviets-
ky robotník stavia priehrady a savod-
novacie kanály.

Slovný doprovod k tomuto filmu znie.
"UŽ 2.000 rokov veriaci prosia a modlia sa k Bohu o chlieb. Vďaka sovietskym prácam a uzneseniam vlády sa uskutočňuje vyslyšanie tejto ľudskej prosby..."

Nietsche a Feuerbach to povedali už dávno. Človek vytvoril Boha podľa svojej predstavy a pracoval v prospech tohto mýtu tým, že sa zbavil vlastného rozumu, vlastnej vôle a vlastnej spravodlivosti. "Chudobný človek si vytvoril bohatého Boha".

"Náboženstvo sa stalo príživníkom ľudstva a živí sa jeho krvou a jeho mäsom. Čím je človek nábožnejší, tým je menej človekom". Toto rozdvojenie posilňovalo človeka veku k "živahu" a doprialo mu slobody jeho svedomia. Avšak tento stav je teraz vo varu a "historicky zvrät bude okamžikom, keď si človek uvedomí, že jediným bohom človeka je sám človek. Toto vládnovstvo sa môže potlačiť jedine zničením viery a povery," píše P. Lubac: *Le drame de l'athéisme* /Spes, 1945/.

Tak to predpovedali vedci a učenoi 19. storočia. Tak to cítia pudove aj naši súčasníci. Nad všetkým rozumovým životom je dnes - všeobecne vo všetkých vrstvách a masách - ateistická skúsenosť, ktorú možno vyjadriť takto: "Bez Boha sa veľmi dobre žije".

Niektorí to vyjadrujú ešte oveľa pozitívnejšie: "Žiť sa môže jedine bez Boha."

Za čias reformácie M. Luther to povedal takto: "V katolicizme sa ťažko žije, ale spokojne umiera."

Dnešní ateizmus nie je savrnutím iba jedného náboženstva, kresťanského, ktoré sa mu zdá byť bescenné. Je to však bezbožstvo, úplná nevera, ktorá vsadila všetko proti Bohu a proti všetkému, čo pripadá niečo nadprirodzené. Je to po-

zitívny, organický a konštruktívny ateizmus.

Táto viera samotného človeka môže však ísť dvojakým protichodným smerom. V oboch prípadoch sa spolieha len a len na ľudskú možnosť.

Je to:

1./optimistický a nateraz sdeľlivo víťazný humanizmus K.Marxa a človeka 19.storočia.

2.osvietenecký humanizmus posbavený všetkých preludov ako tomu je a Merlean Ponty, J.P.Sartra, Sataille...a u Yudí 20.storočia.

III. Naša viera vzhľadomk ateizmu.

Ani v duchu nás nenapadá podceňovať túto skutočnosť a doktrínu ateizmu. Právom môžeme tvrdiť, že Cirkev dnes prechádza najťažšou krízou vo svojich dejinách spásy. Môžeme veľmi bolestne skľúčeni. Nepochybujeme však o cene našej viery a jej plodnosti. Pokúsime sa to jasnejšie vyložiť.

1. Pobreženie dnešného ateizmu.

Predevšetkým máme radosť z očistenia náboženstva, čo bolo zapríčinené a vyvolané vývojom, ktorý sme krátko opísali. Je to ľudský prvok v Cirkvi. Na prvom mieste môžeme očakávať, že veda úplne potrie kúzelníctvo, ktoré je protináboženské. Náboženský človek je povinný podrobiť sa Bohu. Kúzelník verí, že si môže Boha podrobiť. Keby si niekedy mužik v sovietskom filme uvedomil, že si kúzelníka obradmi nemôžeme podrobiť Bohu, tak potom môžeme byť len spokojní so zrite-
ním sa tejto povery. Kiežby nás veda zbavila všetkých mytológií a kúziel. Nech už veda vymyslí čokoľvek, bude to práve to, čo my odmietneme nazývať Bohom, pretože prvá príčina všetkého sa nemôže postaviť na rovnakú úroveň s druhoradou príčinou /píše Jean Lacroix: *Érsonne Personne et Amour* - Senil 1956 - 95/

Raďujeme sa však z toho, že si človek uvedomuje svoju vyspelosť. Zklerikalizovaný svet pripadá príliš detsky pre pôsobenie Ducha sv.

Vo stredoveku sa dosiahla nadvláda ducha nad hmotou príliš rýchlo a príliš ľahko. Závislosť každej ľudskej činnosti na knazoch dusila iniciatívu laikov a neuznávala radu vedľajších, podriadených vecí.

Všetko na svete je podrobené Kristovmu Kráľovstvu, HĀKsvetě ale nie je výhodné a vhodné, aby všetko bolo podrobené vedeniu kňazov: "Dajte cisárovi, čo je cisárovo" hovorí Kristus. Cougar o tom naširoko píše: Jalous pour une theologie du laicant /s.421/

Cirkev sa nikdy nespoločhala na Tudske inštitúcie ovládané kňazmi, keď išlo o výchovu kresťanov a ich službu Bohu. Omnoho viac Cirkev je v súlade s Ā Evanjeliom a rešpektuje slobodu vtedy, keď vychováme kresťanov svojimi vlastnými prostriedkami: kázaním a sviatosťami. Potom ich posielala do sveta, aby tam boli kvasom.

Podívajac sa a však na tento problém pod zorným uhľadom viery.

2. Viera adnešné myslenie

Ak je však dnešný vývoj Tudsťva priaznivý pre ošetrovanie očistenie viery, nesmieme sa diviť, že toto očistenie zahrňuje riziko, že pých človeka 20. storočia vyvoláva-aspoň dočasne isté ťažkosti, ktorými by sme chceli zaoberať/P. Daniělou Etudes -1954 -december/

Vedecké myslenie preniká stále viac a viac do dnešného sveta. Jednoduchý Tudia omnoho viac než učenci neprijímajú za pravdivé to, čo sa nemôže hmatateľne dokázať, skúsiť, vyskúšať. Dary viery akoby sa vymykali normálnemu kritériu pravdy.

Dogma najsvätejšie Trojice, stvorenie sveta, Kristovo Zmŕtvychvstanie... patria do oblasti neprístupnej Tudskemu rozumu. Ak myto veríme, tak je to s dôvodmi nami náš rozum a je to skok do prázdna. Viera je jedine osobné a nedeľateľné rozhodnutie.

Nemôžeme schliť a predpísať takéto tvrdenia. Objasnime si to prirovnaním: Predstavme si, že ťažko ochorieš počas svojej cesty v malej horskej dedinke na lanoch. Vypytaješ sa na možnosť poradiť sa s dobrým lekárom, odborníkom-spezialistom. Je to nemožné. Znovu skúmaš, pátraš, vypytuješ sa u miestneho lekára. Konečne, získavaš u neho rozumnú dôveru. Odovzdávaš sa mu do jeho rúk. V tomto okamžiku moja nevedomosť a neskúsenosť v medicíne ma nŕti, aby som sa mu aspoň z čiastky poddal. Poslúcham a vykonávam ošetrovanie podľa lekárových rád. Pritom však všetko pozorujem, posudzujem, sledujem výsledky, ktoré lieky na mne spôsobili. Moje ň uzdravenie však bude najlepším dôvodom dôvery v toho, ktorý ma uzdravuje a uzdravil.

Nevŕšime si náteraz toho druhého dôvodu a zostanme u prvého: Predchádzajúceho pátrania a vypytovania. Naša viera nie je slepá. Opiera sa o historické bádanie. Poznáme celú radu udalostí od Abrahama, až po Krista, ktoré nám zjavil Boh.

Náš kritický duch má voľné pole, aby vedecky preštudoval tieto historické skutočnosti. Svedectvo nás môže priviesť k istote ako iné prostriedky poznania. Náš denný život by bol nemožný, keby sme o tom pochybovali.

Je treba pŕkázat v tomto predstieranom vedeckom smýšľaní na duševnú dekaprot, ktorá nedovoľuje výjsť z vlastného vnútra. O tom až o trochu neskoršie.

ODVAHA, ÚPRIMNOSŤ, JASNOSŤ

Mnohému z našich súčasníkov, obzvlášť osvieteným humanistom, o ktorých sme už hovorili sa zdá veľmi podozrivá jasnosť Božích úmyslov, vyjadrených v dejinách. Odmietajú vieru ako pohodlné riešenie v mene dety pred neznámy a mene duševnej odvahy. Podľa nich človek s jasným rozumom sa má uspokojiť so skutočnosťou, nech už jentá akokoľvek.

Musíme však protestovať proti dvojakému nedorozumeniu. Jasnosť záleží v tom, že vidia svetlo tam, kde opravdu je. Nesčtem hovorí o jasnosti a pritom neuzná, že rozsvietená lampa osvecuje svoje okolie.

Že Ježiš nikdy neexistoval alebo, že Ježiš z Nazaretu bol len jednoduchý človek? Nič viac. Nech toto však dokážu! Naopak, keď môžeme konštatovať, že Ježiš mi odhaľuje Boha, tak to nie je jasnosť, úprimnosť a odvaha popierať toto svetlo. V jadre takejto stanovisko u Camusa, Haulniera... môžeme už hneď rozpoznať v tom, že sme namietali istému vedeckému mysleniu: odmietanie uznať pravdu, ktorá pre-
vyšuje ľudské sily. Odmietajú uznať za pravdu vonkajšie zjavenie človeku.

V oboch prípadoch sa viera kráča s imanentizmom, ktorý vo svojej vlastnej definícii - je s ňou nezlučiteľný. Viera je stretnutie so živým Bohom a dô-
verná otvorenosť vnútra živému Bohu.

Ľudské odmietanie k východu s vlastného vnútra je nezrovnateľné s vierou.

Naproti tomu odvaha, úprimnosť a jasnosť musia prejsť veľké dobrodružstvo, kam sa chce Boh zaviesť človeka.

Druhé veľké nedorozumenie jev to, že nepoznali by sme vôbec podstatu kresťan-
tstva, keď by sme chceli poskytnúť
človekovi ľahké a pohodlné rozriešenie
jeho problémov. Prvý zásah Boha do ľudských
dejín začína u Abraháma týmito
slovami: "Vyjdi zo svojej zeme, zo svojej
rodiny, z domu svojho Otca..." Podobný
príkaz sa neustále opakuje v dejinách
Izraela v evanjeliách a vše dejinách Cirkvi.

Proroci, apoštoli, svätci sú nátení
opustiť všetko a vydať sa na dobrodružstvá
na cestu. Kristus odmieta usadeného,
zabývaného, spokojného a sebavedomého
človeka. Bostojevského výkrik je veľká
pravda: "Ó, Kriste, prišiel si nás vyrušovať!"

Očokamžiku, kedy Boh vnikol do ľudského
života vyrušuje istý poriadok, ktorý
je bez neho. Prináša meč a nie pokoj.

Gabriel Marcel to vyjadril veľmi
jasne: "Položiť vlastné strádisko do Bo-
ha a nájsť do vlastného vnútra. Ináč
Ináč to nie je náboženstvo. Prvou pod-
mienkou viery je prijatie závislosti,
vstúpanie do poriadku, ktorý nie je našim
výtvarom. Človek sa však veľmi bojí
stratiť svoj život."

Výkonnosť

Dnešný človek odmieta Boha v mene postu-
pu, výkonu a vývoja ľudstva. Nehovoríme
mu o "strate života". Je si vedomý svo-
jej povinnosti vlastniť život v naj-
vyššej miere. Po stáročia videlo ľudstvo
neustály rast prostriedkov k poznaniu
sveta a jeho využitiu. Ľudstvo je strh-
nuté do zrýchleného postupu a je si ve-
domé nutnosti a ceny tohto postupu.

Vedomie vývoja zavalilo dnešného
človeka do takej miery, že nie je schop-

ný si predstaviť, že by živý tvor mohol mať iný sújem než účastniť sa sériového života v čase a vo vesmíre.

Otec Teilhard de Chardin to takto povedal: "Le Phénomène humain": Čo robí a vyznačuje moderného človeka? / v tomto zmysle zástupy našich súčasníkov nie sú ešte moderné / je to, že nielenže môže sa dívať do vesmíru, do času, ale aj do trvania a tým je neschopný vidieť niečo okolo seba - niš-počínajúc sebou samým! Človek odhaľuje, že je osou a smernicou vývoja a že sa stl uvedomelým vývojom seba samého.

Vidieť v dnešnom ľudstve iba zárodok nacionalizmu a porobených národov alebo horúčku po nových vedeckých objavoch alebo úsilie po väčšej a väčšej výkonnosti... znamenalo by vidieť len vonkajšie jevy a neuvedomiť si hlboký proces, ktorý je ich príčinou. Ľudstvo je si konečne vedomé svojej možnosti zmeniť tvárnosť zeme, zmeniť vlastnú vnútro a pokračovať vo vývoji, ktorý začal s prvými zábleskami svetla na našej zemi.

V mene tohto postupu - či ho nazveme slobodou utláčaným, vykorisťávaným, vedeckým bádáním, výkonnosťou alebo kdekokoľvek ináč-dnešné ľudstvo vidí v náboženstve nebezpečné bláznovstvo. Nie je takého zápasu. K tomu je ešte úplne poshybený. Tu sa zahrávame s vierou a možnosťou viery dnešného človeka. Ak sa zdá, že náboženstvo je nepriateľské alebo úplne cudzie dnešnému strhujúcemu vývoju všetkých ľudí, na ktorom každý chce spolupracovať so všetkými svojimi silami, tak je náboženstvo najnebezpečnejším bláznovstvom, zameraním životnej sily do metafyzického sveta, o ktorom bude žiť na svete neopránené okradený.

Celá otázka sa zhrňuje v tom, či je rozpor alebo zhoda medzi kresťanskou vierou a vierou človeka v seba samého a v jeho vývoj. Odpovedzme bez všetkého váhania, že Boh, ktorého odmietajú toľkí naši súčasníci, a ktorého existencia by útočila na hodnotu vesmíru a zmešovala ľudské úsilie, je "idol" a nie živý Boh.

Vráťme sa k východnej Cirkvi a k východnému náboženstvu. Môžu považovať ducgovný zápor alebo odsúdenie skutočností, že kresťanská viera miluje stvorenie, ktoré trpí v porodných bolestiach, v očakávaní účasti na víťasnej slobode, Božích synov/Rim. 8.19-22/.

Celé sv. Písmo od prvej kapitoly Genezy až po poslednú kapitolu Jánovho zjavenia nám ukazuje vesmír stvorený Božími rukami a daný venovaný človekovi. Je to vesmír, v ktorom je človek povolán Inn ku spolupráci s Bohom. Preto vývoj stvorenia sa nezastavil ani príchodom Božieho Syna a nezastaví sa ani vtedy, keď Kristovo telo sa stane Kvasom :-práve naopak!

My kresťania sa nebojíme účasniť viery vo svet a viery v Boha. Nemôžeme si predstaviť jednu vieru bez druhej.

Aby sa uskutočnila dokonalosť "plnosť Kristovho tela" je treba, aby ľudský svet dosiahol prirodzeného konca svojho vývoja a vzrastu. A bude tiež treba, aby všetci, ktorí uverili v človeka si uvedomili, že všetky ich úsilia sú márne, keď odmietajú nadprirodzený poriadok. Kiež by pochopili myšlienku Karola Jaspersa: "Jediná pravá existencia je vo vzťahu k nadprirodzenu".

Teilhard de Chardin o dnešnom stois-
me píše: Pre všetky predchádzajúce ná-
boženstvá znamenalo objavenie kozmického
nároku "moderného rozumu" tak ťažkú krízu,
že buď už zomreli alebo ~~sa~~ ~~prestavili~~
už nikdy nevstali, pretože sú teraz spo-
jené s mytológiou a porené v mystiku
pesimizmu a neľinnosti, nemôžu sa prispô-
biť hodnotám a konštrukčným podmienkam
požadavkám času - vesmíru. Neodpovedajú
už požiadavkám našej civilizácie a našej
činnosti.

"Ak však Kristus je stredom, tak
sa človek cíti schopným vystúpiť a od-
halit Boha v celej šíre a hĺb-
ke vývoja sveta.

Kresťanstvo predstavuje jediný
myšlienkový prúd dostatočne silný a
peľkovokový, aby doopravdy kačične ovlá-
dal celý svet. Jediné kresťanstvo nás
môže pohnúť k tomu, aby sme nielen
sládkili, ale aj milovali obdivuhodný vývoj,
ktorý nás uchvacuje a strhuje" /Phénomène
humain 330 - 331/.

